

Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів
Факультет інноваційних технологій

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня бакалавра
за освітньо–професійною програмою «Готельно–ресторанна справа»
на тему: «Сучасні тенденції розвитку закладів санаторно-курортного
господарства України»

Виконала:
здобувач IV курсу спеціальності
241 «Готельно–ресторанна справа»
Тарасенко Г.Ю.

Керівник:
к.т.н., доц. Сабіров О.В.

Дніпро – 2024

АНОТАЦІЯ

Тарасенко Г.Ю. Сучасні тенденції розвитку закладів санаторно-курортного господарства України. Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 241 Готельно-ресторанна справа. – Університет митної справи та фінансів, Дніпро.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз сучасних тенденцій розвитку закладів санаторно-курортного господарства України.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступають процеси функціонування закладів санаторно-курортного господарства.

Предметом дослідження виступають тенденції розвитку закладів санаторно-курортного господарства України в умовах воєнного часу.

Виходячи з поставленої мети, виконано такі завдання: розглянуто поняття та основні змістовні характеристики закладів санаторно-курортного господарства, у тому числі курортних готелей; наведено класифікацію санаторно-курортних закладів в Україні; вивчено питання розвитку закладів санаторно-курортного господарства в дослідженнях науковців; розглянуто інформаційне забезпечення просування санаторно-курортних продуктів; надано характеристику санаторно-курортним ресурсам країни; проаналізовано тенденції розвитку закладів санаторно-курортного господарства України в умовах воєнного часу, у тому числі курортних готелей; розглянуто проблеми розвитку закладів санаторно-курортного господарства та шляхи їх вирішення; надано характеристику курортного готелю Bartolomeo Best River Resort; запропоновано використання глобальних інформаційних ресурсів для просування продукту курортного готелю.

Методи дослідження: літературно-аналітичний, статистичний, узагальнення, пояснення, аналізу та синтезу, порівняльно-описовий тощо.

Матеріал кваліфікаційної роботи може бути використаний в якості рекомендацій щодо використання глобальних інформаційних ресурсів для просування продукту закладів санаторно-курортного господарства, у тому числі курортних готелей.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 50 найменувань. Робота містить 63 сторінки тексту, 17 рисунків, 4 таблиці.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ЗАКЛАД, САНАТОРНО-КУРОРТНЕ ГОСПОДАРСТВО, ПРОСУВАННЯ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ПРОДУКТІВ, КУРОРТНИЙ ГОТЕЛЬ, BARTOLOMEO BEST RIVER RESORT.

ABSTRACT

Tarasenko G.Yu. Modern trends in the development of sanatorium and resort establishments in Ukraine. Qualification work for obtaining a higher education degree "bachelor" in specialty 241 Hotel and restaurant business. - University of Customs and Finance, Dnipro.

The purpose of the qualification work is to analyze modern trends in the development of sanatorium and resort establishments in Ukraine.

The object of the study of the qualification work is the processes of functioning of sanatorium and resort establishments.

The subject of the study is the trends in the development of sanatorium and resort establishments in Ukraine in wartime conditions.

Based on the set goal, the following tasks were completed: the concept and main substantive characteristics of sanatorium and resort establishments, including resort hotels, were considered; a classification of sanatorium and resort establishments in Ukraine was given; the issue of the development of sanatorium and resort establishments in the studies of scientists was studied; information support for the promotion of sanatorium and resort products was considered; The country's sanatorium and resort resources are characterized; the development trends of sanatorium and resort facilities in Ukraine in wartime conditions are analyzed, including resort hotels; the problems of the development of sanatorium and resort facilities and ways to solve them are considered; the Bartolomeo Best River Resort resort hotel is characterized; the use of global information resources for promoting the resort hotel product is proposed.

Research methods: literary-analytical, statistical, generalization, explanation, analysis and synthesis, comparative-descriptive, etc.

The qualification work material can be used as recommendations for the use of global information resources for promoting the product of sanatorium and resort facilities, including resort hotels.

The work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of sources used with 50 names. The work contains 63 pages of text, 17 figures, 4 tables.

KEYWORDS: ESTABLISHMENT, SANATORIUM AND RESORT BUSINESS, PROMOTION OF SANATORIUM AND RESORT PRODUCTS, RESORT HOTEL, BARTOLOMEO BEST RIVER RESORT.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАКЛАДІВ САНАТОРНО- КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	7
1.1 Поняття та основні змістовні характеристики закладів санаторно- курортного господарства	7
1.2 Класифікація санаторно-курортних закладів в Україні.....	13
1.3 Вивчення питань розвитку закладів санаторно-курортного господарства в дослідженнях науковців.....	16
1.4 Інформаційне забезпечення просування санаторно-курортних продуктів.....	19
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	24
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА СТАНУ ЗАКЛАДІВ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	27
2.1 Огляд санаторно-курортних ресурсів країни.....	27
2.2 Тенденції розвитку закладів санаторно-курортного господарства України	31
2.3 Проблеми розвитку закладів санаторно-курортного господарства України та шляхи їх вирішення	35
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	39
РОЗДІЛ 3 ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЗАКЛАДУ КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	41
3.1 Характеристика курортного готелю Bartolomeo Best River Resort.....	41
3.2 Глобальні інформаційні ресурси для просування продукту курортного готелю	48
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	53
ВИСНОВКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58
ДОДАТКИ.....	63

ВСТУП

Актуальність теми. Заклади санаторно-курортного господарства України мають велике значення для соціально-економічного розвитку регіонів, оскільки їх стан взаємопов'язаний з економічними процесами, які відбуваються на місцевому, регіональному та національному рівнях. Формування соціально орієнтованої рекреаційної сфери зумовлює необхідність подальшого розвитку національної та регіональної політики в санаторно-курортній сфері з метою підвищення доступності до якісної медичної допомоги, що надається відповідно до національних оздоровчих програм населення, створення системи лікування та відпочинку з урахуванням впливу погіршення демографічної ситуації в Україні, пошук ресурсу збільшення попиту на курортні послуги та формування рекреаційної пропозиції для розвитку концепції основного призначення курортів – забезпечення профілактики захворювань і оздоровлення населення є вкрай необхідними завданнями сьогодення в умовах військового стану в країні.

Головними методологічними працями можна вважати роботи авторів: О. Бейдик, Н.Борулько, Н.Влащенко, І.Волкова, С.Галасюк, Т.Герасименко, А.Олійник, А.Дідусь, Г.Костенко, А.Мазаракі, М.Мальська, І.Пандяк, Ю.Занько, П.Рендович та інших.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз сучасних тенденцій розвитку закладів санаторно-курортного господарства України.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступають процеси функціонування закладів санаторно-курортного господарства.

Предметом дослідження виступають тенденції розвитку закладів санаторно-курортного господарства України в умовах воєнного часу.

Для досягнення поставленої мети, необхідним є вирішення наступних завдань:

– розглянути поняття та основні змістовні характеристики закладів санаторно-курортного господарства, у тому числі курортних готелей;

- навести класифікацію санаторно-курортних закладів в Україні;
- вивчити питання розвитку закладів санаторно-курортного господарства в дослідженнях науковців;
- розглянути інформаційне забезпечення просування санаторно-курортних продуктів;
- надати характеристику санаторно-курортним ресурсам країни;
- проаналізувати тенденції розвитку закладів санаторно-курортного господарства України в умовах воєнного часу, у тому числі курортних готелей;
- розглянути проблеми розвитку закладів санаторно-курортного господарства та шляхи їх вирішення;
- надати характеристику курортного готелю Bartolomeo Best River Resort;
- запропонувати використання глобальних інформаційних ресурсів для просування продукту курортного готелю.

Методи дослідження: літературно-аналітичний, статистичний, узагальнення, пояснення, аналізу та синтезу, порівняльно-описовий тощо.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою написання кваліфікаційної роботи стали праці вітчизняних та зарубіжних вчених, підручники, навчальні посібники, офіційні статистичні матеріали, офіційні ресурси мережі Інтернет.

Матеріал кваліфікаційної роботи може бути використаний в якості рекомендацій щодо використання глобальних інформаційних ресурсів для просування продукту закладів санаторно-курортного господарства, у тому числі курортних готелей.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 50 найменувань. Робота містить 63 сторінки тексту, 17 рисунків, 4 таблиці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАКЛАДІВ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА

1.1 Поняття та основні змістовні характеристики закладів санаторно-курортного господарства

Здоров'я людини – це найбільше багатство, надане природою. Поліпшення охорони здоров'я та життєздатності стало невід'ємною частиною сучасних систем цінностей.

Для розуміння сутності санаторно-курортної діяльності важливе значення має поняття «санаторно-курортне середовище». Воно властиве санаторіям, пансіонатам, курортам, здравницям, будинкам відпочинку – саме тут взаємодіють фахівці в галузі медицини, оздоровчої культури, дозвілля, а також психологи, дієтологи, тощо. Це професіонали, які надають інформаційний простір для конструктивної співпраці та взаємодії. Відпочиваючі опиняються у соціально-культурному середовищі, де отримують якісне обслуговування спеціалістами, спілкуються у новій обстановці, знайомляться із природою [5].

Санаторно-курортне господарство – це важливий напрям державної політики у сфері охорони здоров'я та економіки, який має значний вплив на економіку країн.

Основна мета діяльності санаторно-курортних закладів – надати людям інструменти для покращення та зміцнення свого здоров'я за допомогою природних лікувальних факторів та спеціальних медичних процедур, а також для профілактики, реабілітації та лікування захворювань. Такі заклади забезпечують зайнятість місцевих жителів і сприяють розвитку туристичної індустрії [7].

Відвідуючи курорт, розрізняють різні санаторно-курортні установи, які є різними за напрямками лікування, проживання та харчування, рівнем обслуговування та іншими параметрами.

Санаторно-курортне господарство створюється в основному там, де зосереджені відповідні рекреаційні ресурси, а його лікувальні та оздоровчі властивості мають регіональні особливості [9].

Курортом називається місцевість, що володіє достатньою кількістю природних лікувальних ресурсів та має необхідну інфраструктуру. Курорти мають декілька типів, кожен з яких залежить саме від вподобань туристів, рекреантів та їх потреб (рис.1.1) [13].

Природні мінеральні води служать основним лікувальним елементом на бальнеологічних курортах. Їх використовують для пиття, купання, плавання в лікувальних басейнах та душових кабінках [22]. Також одним із важливих функцій мінеральних вод є інгаляція та обмивання. Вживання мінеральної води внутрішньо та зовнішньо допомагає одужати після захворювань шлунково-кишкового тракту, серцево-судинної та нервової системи, дихальних шляхів і опорно-рухового апарату [2].

Найважливішою функцією санаторно-курортної галузі є рекреаційно-оздоровча. Вона реалізується в процесі лікування, рекреації, розваг, дозвілля та екскурсійно-туристичного обслуговування. У санаторно-курортних організаціях ця функція спрямована насамперед на лікування та профілактику, активний організований та неорганізований відпочинок. Загальною ознакою всіх видів рекреаційного обслуговування є формування постійного середовища для неформального спілкування людей, ігрової діяльності, проведення культурно-масових заходів, занять тематичних об'єднань та груп за інтересами, короткострокових програм [16]. Культурно-дозвільна діяльність у санаторно-курортній сфері може розглядатися як один із напрямів, заснованих на вивченні психографічних характеристик окремих індивідів та психології колективів в умовах, пов'язаних із задоволенням їх потреб у процесі оздоровлення [25]. В основі генетичної класифікації організаційно-територіальних систем лежить основний профіль їх діяльності. Подальша класифікація курортів полягає у розподілі перевірених об'єктів на підкласи, види та підвиди (рис. А.1).

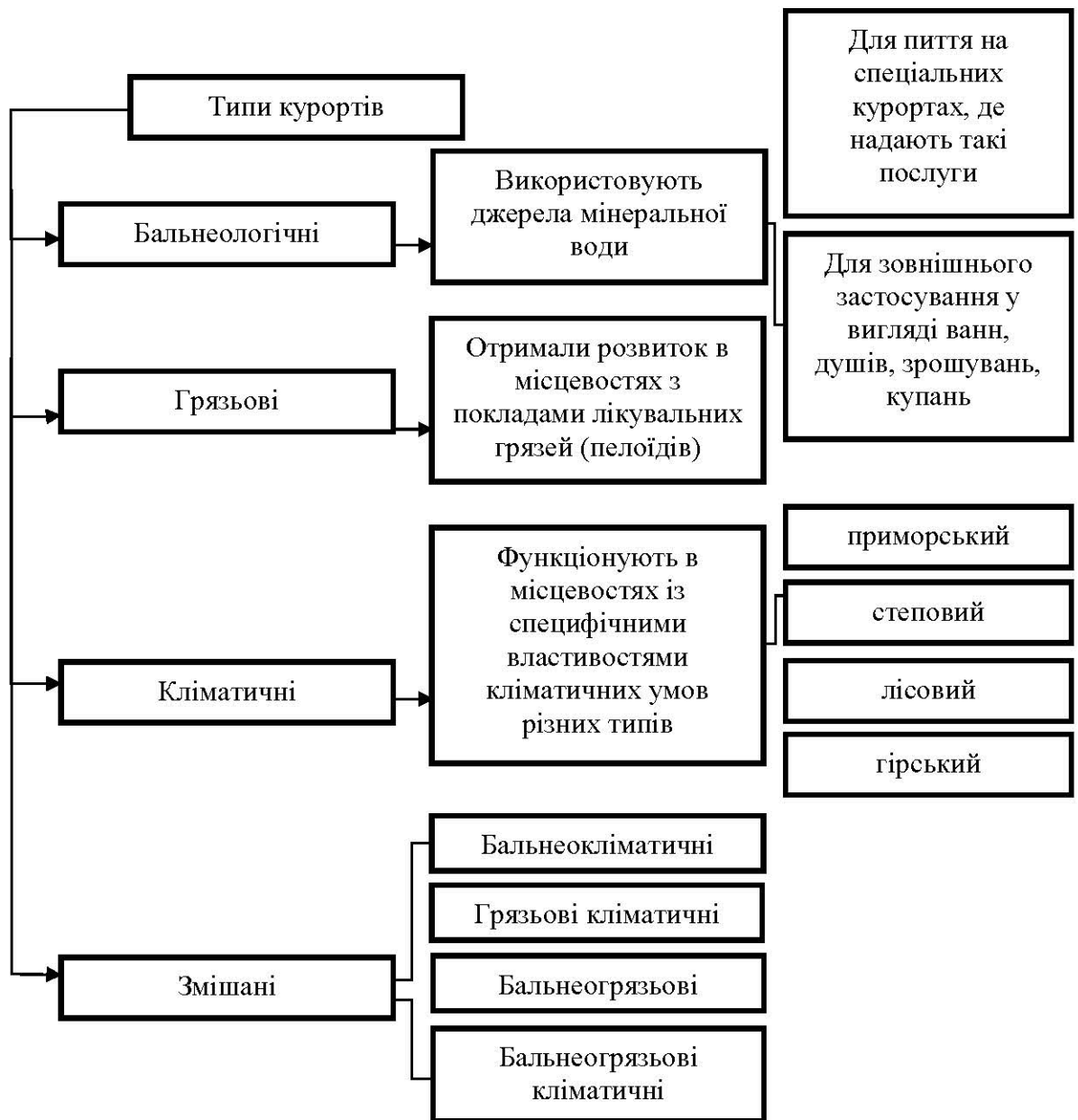

Рисунок 1.1 – Типи курортів за видами природних ресурсів

Джерело: складено автором на основі [3]

Популярними процедурами в санаторно-курортному господарстві є грязьові ванни, які називаються пелоїди [12]. Зазвичай вони лікують патології суглобів, гінекологічні захворювання, а також використовуються при травмах нервової системи.

Лікування кліматотерапією – це використання різного виду клімату, який залежить від місцевості. Саме на кліматичних курортах основними методами лікування хворих є аеротерапія, таласотерапія та геліотерапія [15].

За функціональною структурою курорти повинні містити лікувально-оздоровчі ресурси, функціонуючі санаторно-курортні заклади, спеціальні пристосування, установи та споруди для лікувального використання (рис.1.2).

Рисунок 1.2 – Функціональна структура курортів

Джерело: складено автором за [22]

Планування санаторно-курортної діяльності має велике значення, тому що рівень її розвитку пов'язаний із профілактикою захворювань, рекреацією, знайомством з пам'ятками та екологічними видами діяльності, пов'язаними з природним середовищем, історичною спадщиною та культурними моделями територій. Якщо ці ресурси починають вичерпуватися чи руйнуватися, санаторно-курортні дестинації не зможуть залучати відпочиваючих. Люди прагнуть у місцевості, що мають високий рівень екологічної безпеки, вони націлені на відвідування привабливих, незабруднених і неперевантажених районів. Важливо, щоб населення території не відчувало дискомфорту від погіршення природного середовища та загострення соціально-економічних

проблем [24].

Соціальна корисність санаторно-курортної сфери полягають у тому, що, якщо вона отримує оптимальний розвиток на базі реалізації принципу стабільності, вона багато в чому стає основою субсидування збереження та розвитку природно-кліматичного та соціокультурного потенціалу санаторно-курортної дестинації [40].

До санаторно-курортного господарства належать такі заклади, як: санаторії, санаторії-профілакторії, пансіонати з лікуванням, будинки і пансіонати відпочинку, бази та інші заклади відпочинку (рис.1.4).

Рисунок 1.3 – Складові санаторно-курортного господарства

Джерело: складено автором на основі [42]

До структурних одиниць санаторно-курортного господарства належать:

- Лікувально-профілактичні установи: в тому числі санаторії, клініки, медичні готелі та інші установи, в яких проводиться медична діяльність. Мінеральна вода, лікувальні грязі, кліматичні умови, рослини, термальні джерела і т.д. – забезпечують лікування і профілактику захворювань за допомогою природних факторів.

- Готельно-ресторанний комплекс: включає гостьові будинки, готелі, ресторани та інші об'єкти, які надають відпочиваючим житло і харчування. Готельно-ресторанний комплекс пропонує якісні послуги, орієнтовані на комфорт і вподобання гостей.

- Інфраструктура розваг: включає в себе різні розважальні заклади, в тому числі парки, кінотеатри, туристичні пам'ятки, театри, спортивні

майданчики, концертні зали, нічні клуби, бари, кафе, кав'ярні, тощо. Інфраструктура розваг створює можливості для відпочинку і розваг для відпочиваючих.

– Медична та соціальна інфраструктура: медичні установи, поліклініки, діагностичні центри, фізіотерапевтичні кабінети, лабораторії, що надають медичну допомогу відпочиваючим. Крім того, соціальні служби можуть працювати в санаторно-курортному господарстві, надаючи допомогу інвалідам та іншим категоріям відпочиваючих, які потребують особливої допомоги.

– Дослідницька інфраструктура: може включати дослідницькі центри, лабораторії, науково-дослідні інститути, де проводяться наукові дослідження для вивчення та підвищення ефективності лікування та профілактики.

– Транспортна інфраструктура: включає дороги, автобусні зупинки, залізничні вокзали, аеропорти та інші транспортні засоби, що забезпечують відпочиваючим легкий доступ до санаторно-курортних закладів.

– Організаційна структура: санаторно-курортне господарство включає в себе управління курортом, медичні та адміністративні підрозділи, допоміжні підрозділи та інші підрозділи, що забезпечують ефективну роботу всієї системи [27].

Отже, структура економіки санаторно-курортного господарства може варіюватися в залежності від місцевості розташування конкретного закладу, його розміру, спеціалізації та потреб відпочиваючих. Функціонування санаторно-курортного господарства в сучасних умовах розвитку економіки держави виходить за рамки традиційного підходу, і тому для інтеграції в структуру регіональної туристської системи необхідно розширити та популяризувати діяльність санаторно-курортних установ.

1.2 Класифікація санаторно-курортних закладів в Україні

Санаторно-курортні заклади – заклади системи охорони здоров'я, розташовані на курорті, які надають своїм громадянам медичні, профілактичні та реабілітаційні послуги з використанням природних лікувальних ресурсів [17].

Діяльність санаторно-курортних закладів в Україні регламентується Законом України «Про Курорти» [17], Загальним положенням про санаторно-курортний заклад, Національним стандартом України «Послуги туристичні, засоби розміщення» (ДСТУ 4527:2006), Господарським кодексом України [21, 31-32, 36-38].

Відповідно до зазначених вище нормативно-правових актів існують такі типи курортні заклади лікувального та оздоровчого спрямування: санаторії, санаторії-профілакторії, пансіонати з лікуванням, пансіонати відпочинку, курортний готель, будинки відпочинку, заклади 1-2 денного перебування, бази відпочинку та інші (рисунок А.1).

Лікувально-оздоровчі заклади (курорти) пропонують санаторно-курортне лікування за наступними напрямками:

- проводиться лікування і медична реабілітація, профілактика захворювань за допомогою природних лікувальних засобів, традиційних і нетрадиційних методів, усунення залишкових наслідків хірургічних втручань, скорочення термінів загоєння травм, дисфункція і профілактика переходу патологічних процесів в хронічний перебіг;

- розробляються і впроваджуються нові ефективні методи діагностики та лікування;

- активна взаємодія з відповідними науково-дослідними установами, ведеться науково-практична робота з розробки та впровадження нових ефективних методів лікування;

- укріплена матеріально-технічна база лікувально-оздоровчого

закладу курорту;

– платні лікувально-оздоровчі послуги надаються відповідно до процедур, встановлених законом [29].

Профілі санаторіїв, які функціонують в Україні представлено на рисунку 1.4.

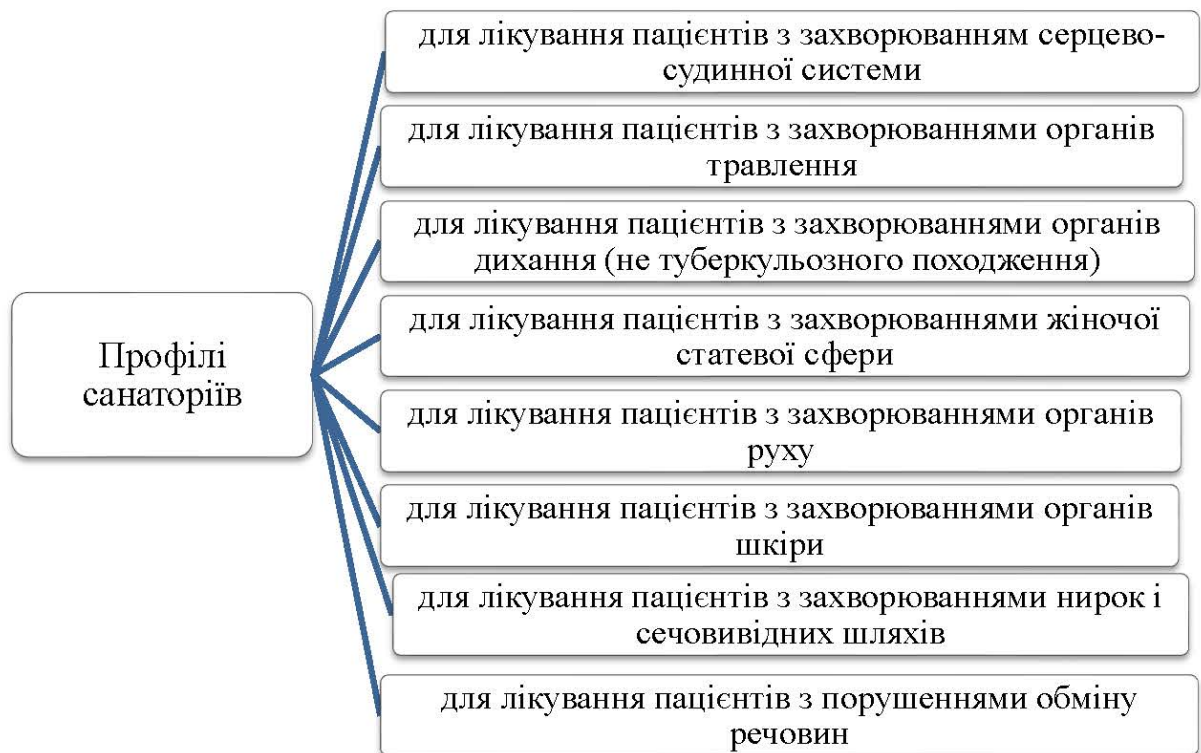

Рисунок 1.4 – Профілі санаторіїв, які функціонують в Україні

Джерело: складено автором на основі [4, 6]

При визначенні профілю санаторію враховується його географічне положення, наявність природних курортних факторів і медичного персоналу.

Лікування в курортних установах і лікування в напрямку поліпшення здоров'я – це медична допомога, що надається в профілактичних, лікувальних або реабілітаційних цілях з використанням природних терапевтичних факторів в умовах перебування в санаторно-курортних установах, на курорті або в зоні лікування [28]. На рисунку 1.5 наведено різні аспекти лікування в закладах лікувального та оздоровчого спрямування.

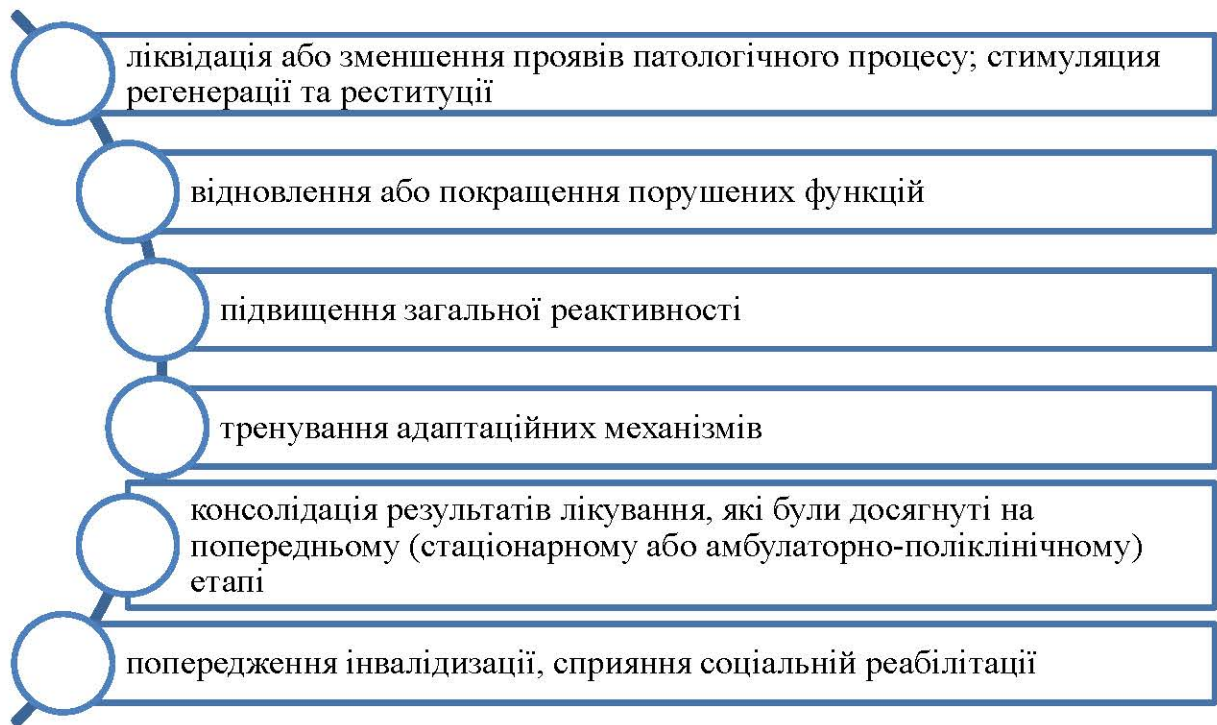

Рисунок 1.5 – Напрями лікування в закладах лікувального та оздоровчого спрямування

Джерело: складено автором на основі [10]

Одним з важливих факторів, що впливають на розвиток санаторно-курортних послуг на курортах, є фінансове забезпечення установ на основі різних джерел і форм формування, поділу та використання коштів.

Найбільш поширеним видом фінансової підтримки медичних та оздоровчих центрів в Україні є кошти державного та місцевого бюджетів, оскільки більшість цих закладів належать державі або місцевій громаді.

Приватні установи фінансуються виключно за рахунок себе або привабливих фінансових джерел. Таким чином, важливим аспектом функціонування закладів охорони здоров'я та закладів охорони здоров'я є прибутковість. Для забезпечення прибутковості необхідно проаналізувати наділю комунальних послуг, впровадити збалансовану цінову політику для розширення існуючих сегментів і більш ефективного залучення споживачів [8].

Отже, як результат, потреба в лікуванні, рекреаційному відпочинку в умовах підвищеного забруднення навколишнього середовища, демографічного та штучного стресу, економічної кризи та військової агресії росії проти України відчувається всіма, незалежно від місця розташування та умов життя. Таким чином, санаторно-курортне оздоровлення та лікування охоплює всі верстви населення.

1.3 Вивчення питань розвитку закладів санаторно-курортного господарства в дослідженнях науковців

З метою вивчення питань санаторно-курортного господарства в дослідженнях українських вчених були проаналізовані наукові статті українських спеціалізованих видань, які вільно доступні в Інтернеті.

Сучасні наукові дослідження, що присвячені питанням санаторно-курортного господарства, наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Наукові праці, що присвячені дослідженню питань санаторно-курортного господарства України

№ п/п	Рік	Автор	Назва статті	Стисла характеристика дослідження
1	2	3	4	5
1	2009	Лендел Г.Д.	Становлення, розвиток та реформування санаторно-курортної системи України	Розглянуто рекреаційні ресурси України, процеси становлення, розвитку та реформування санаторно-курортної системи в Україні, проаналізовано ефективність функціонування рекреаційно-курортного та туристично-комерційного комплексу; визначено вимоги до організації санаторно-курортного режиму.

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5
2	2017	Волкова І. І., Лось Ю. О.	Розвиток санаторно-курортної діяльності в Карпатському регіоні.	Визначено основні лікувально-оздоровчі центри Карпатського регіону. Був проведений аналіз основних показників санаторно-курортної діяльності в Прикарпатті: професійне проживання, запас ліжок, класифікація підприємств і ступінь комфорту, цінова політика, туристичний потік лікувально-оздоровчого призначення, чисельність працівників санаторно-курортних установ і доходи від них.
3	2019	Мороз С.Р., Феленчак Ю.Б.	Сучасні тенденції розвитку санаторно-курортного господарства у туристичному комплексі України.	Розраховано показник розвитку санаторно-курортного господарства в регіонах України. Проведено порівняльний аналіз стану санаторно-курортного господарства в 2014 і 2017 роках.
4	2020	Ярьоменко С.Г., Мартінова Н.С., Козловський Р.С.	Тенденції розвитку санаторно-курортного господарства Одеської області	Санаторії-курорти Одеської області розглядаються основні напрямки економіки, тенденції розвитку та особливості спеціалізованої готельної діяльності. Основна концентрація спеціалізованих медичних установ знаходиться в Приморському районі Одеської області. Загальна тенденція санаторно-курортних комплексів пов'язана зі скороченням мережі курортів, пов'язаним з економічними труднощами, залученням ресурсів, необхідних для операційної діяльності підприємств, і зниженням якості надання послуг. Найбільша частка виручки санаторно-курортних підприємств пов'язана з продажем путівок.
5	2020	Пітюлич М. І., Мороз С. Р.	Модернізація санаторно-курортного господарства як чинник розвитку соціального туризму.	Важливість диверсифікації як одного з напрямків модернізації санаторно-курортних комплексів була продемонстрована, і відповідний горизонтальний рівень диверсифікації шляхом надання широкого спектру додаткових послуг більш підходить для санаторно-курортного господарства, що дозволяє санаторій-курортний комплекс.

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5
6	2021	Мельник І.М.	Стан, проблеми та перспективи розвитку санаторно-курортних та оздоровчих засобів розміщення в Україні.	Аналізується поточний стан розвитку мережі санаторно-курортних закладів та об'єктів спеціального розміщення як основних об'єктів санаторно-курортного комплексу України. Виявлена тенденція до їх зниження, і це не відповідає зростаючим потребам населення в підтримці здорового способу життя. Виявлено основні причини негативних тенденцій розвитку, зокрема зміна форми управління санаторно-курортними закладами та зниження рівня платоспроможності значної частини населення.
7	2023	Герасименко Т., Олійник А., Дідусь А.	Стратегічні пріоритети розвитку санаторно-курортної сфери України.	Пропонуються методи, які усунуть усунення негативні чинники, що впливають на розвиток санаторно-курортного комплексу України. Також звертається увага на ефективний розвиток державного санаторно-курортного сектору та формування доступного для населення та ефективного ринку лікувальних послуг для задоволення попиту рекреантів.

Джерело: створено автором на основі [6, 10, 23, 29, 30, 34, 50]

Нами проаналізовано сім наукових статей, що опубліковано у наукових фахових виданнях України та наведені у вільному доступі в мережі Інтернет. Значна увага розвитку санаторно-курортного господарства України почала приділятися з 2009 року, що можна пояснити активним розвитком лікувально-оздоровчого туризму та введенням реформ у медичній сфері держави.

Отже, можемо зазначити, що українські науковці приділяють значну увагу розвитку санаторно-курортного господарства України, його просторовому розміщенню, активно досліджують наявний рекреаційно-туристичний потенціал регіонів країни, перспективи його розвитку, тощо.

1.4 Інформаційне забезпечення просування санаторно-курортних продуктів

Інформаційне забезпечення комплексу є підсистемою системи інформаційного забезпечення санаторно-курортного господарства. Підприємства завжди повинні збирати ринкову інформацію, щоб мати можливість об'єктивно оцінювати стан зовнішніх макро - і мікроринкових умов, аналізувати ефективність своєї діяльності, мінімізувати комерційні ризики і визначати найбільш перспективні ринки споживачів. Здатність організації визначати ставлення реальних і потенційних споживачів має вирішальне значення [46].

Взаємозв'язок між підсистемою інформаційної підтримки комплексу просування і системою ринкової інформації настільки сильна, що часто неможливо відокремити інформацію про метод просування із загального набору ринкової інформації.

Для прийняття управлінських рішень фахівці санаторно-курортних організацій мають доступ до різних підсистем загальної інформаційної системи організації. Основні елементи по збору інформації: підсистема внутрішньої корпоративної звітності, підсистема збору зовнішньої вторинної інформації, підсистема оцінки, і дослідження споживчих ринків стають все більш інтенсивними (рис.1.6).

Для ухвалення управлінських рішень фахівці санаторно-курортної організації можуть звертатися до різних підсистем загально організаційної системи інформації. Основні її елементи орієнтовані на збір інформації: підсистема внутрішньої організаційної звітності, підсистема збору зовнішньої вторинної інформації та підсистема кон'юнктурних досліджень (рис. 1.6).

Підсистема внутрішньої корпоративної звітності, яка називається існуючою інформаційною системою внутрішньої організації, включає збір вторинної інформації, джерелами якої є сама організація, її окремі відділи і співробітники. Сюди входить вся бухгалтерська та фінансова звітність. Дані

за поточним обсягом реалізації санаторно-курортної продукції, динаміці отриманих витрат і виручки, інформація про потік рівень цін на санаторно-курортну продукцію.

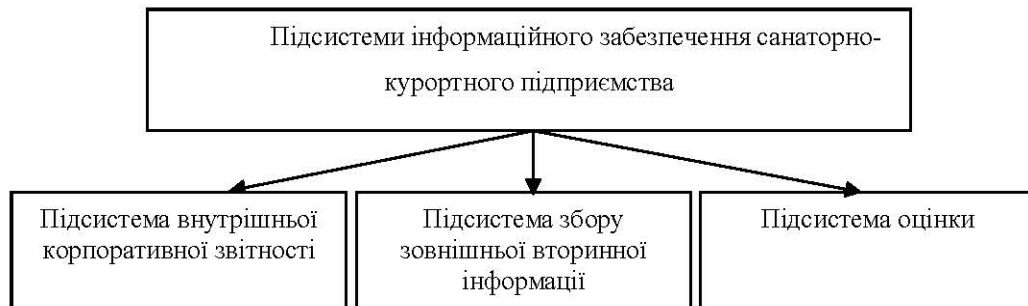

Рисунок 1.6 – Підсистеми інформаційного забезпечення санаторно-курортної організації

Джерело: складено автором на основі [46]

Підсистема збору зовнішньої вторинної інформації являє собою набір ресурсів і методів для отримання достовірної інформації про стан зовнішньої неділя середи. Основними джерелами цієї інформації є споживчі ринки, ринки джерел ресурсів, державні та муніципальні установи, тощо.

Зовнішня поточна інформація щодо надання санаторно-курортного продукту може бути відображена у звітах фахівців торгової мережі, професійних журналах, довідниках, інформаційних бюлетенях, періодичних виданнях, електронних відкритих джерелах, тощо. Придбання та інтерпретація доступної зовнішньої інформації може бути результатом зусиль фахівців спеціалізованих відділів організації, що виконують дослідницькі функції. Найчастіше санаторно-курортні організації звертаються до спеціалізованих компаній, які надають оперативну інформацію з питань, сформульованих клієнтами [49].

Здійснення заходів щодо просування потребує значних інвестицій. Саме тому ініціатори інформаційних повідомлень нині воліють мінімізувати рівень ризику та прагнуть підвищити ефективність комплексу просування за рахунок

додаткової інформації, отриманої внаслідок кон'юнктурних досліджень. Щорічно у загальносвітовому масштабі на подібні дослідження витрачається близько \$6 млрд., третина з них – у США. Ці витрати пов'язані з дослідницькими проектами, що сприяють виявленню проблем та нових можливостей у діяльності санаторно-курортної організації. Ці дослідження сприяють більш точному обґрунтуванню стратегічних та визначенню перспективних можливостей.

Дослідження в області комплексного просування забезпечують загальну теоретичну і методологічну основу з аналогічними дослідженнями в інших організаційних і соціально-економічних умовах організації підприємницької діяльності [44]:

- вимірювання та контроль ефективності певних видів рекламних акцій, таких як активація продажів;
- визначення характеристик медіа-аудиторії, щоб вибрати найбільш підходящий метод просування;
- опробування концепції просування санаторно-курортних продуктів;
- розробка плану роботи персоналу з інформаційного обслуговування та продажу.

Кількісні дослідження в основному базуються на використанні зразків із загальної популяції та суворо формалізованих статистичних процедурах аналізу та розрахунку даних. Основними областями застосування рекламного комплексу є:

- визначення цільових витрат споживачів (передусім, ступеня поінформованості про санаторно-курортний продукт чи відношення до санаторно-курортної організації);
- ранжування вигоди санаторно-курортного продукту (з погляду наданих вигод та щодо ринкової кон'юнктури);
- аналіз соціо-демографічних складових (вік, стать, рівень освіти, рівень доходу тощо);
- обґрунтування психоемоційного портрета споживача санаторно-

курортного продукту (його запити та переваги, установки та мотиви, ціннісні орієнтири і т.д.);

- дослідження індивідуальних характеристик, що стосуються можливості для організації переконати індивіда виконати заплановану дію;
- аналіз результативності взаємодії з комплексом просування (кількість контактів, їх частота, емоційний стан споживача у процесі взаємодії, швидкість та характер реакцій).

Зазначимо, що основними напрямками досліджень у галузі просування санаторно-курортного продукту є:

- вивчення характеристик споживачів;
- вивчення санаторно-курортного продукту;
- вивчення ринку санаторно-курортних послуг;
- аналіз каналів розповсюдження інформаційних повідомлень;
- контроль ефективності рішень в галузі просування.

Необхідно, щоб усі зазначені дослідження проводилися одночасно і були спрямовані на реалізацію спільної мети. Дослідження традиційно починається з визначення проблеми та формулювання його цілей. Це одне з найскладніших і трудомістких завдань, що потребує чималих тимчасових витрат [43].

Цілі дослідження, що проводиться, повинні відповідати цілям просування санаторно-курортної організації. Важливо визначити їх, беручи до уваги теми, які стали рушійною силою дослідницької діяльності. Це є основою для визначення наступних показників дослідження:

- характер інформації, зібраної в ході дослідження;
- індикатори, які будуть використовуватися для визначення характеристик цієї інформації в майбутньому;
- оптимальний підхід до мети дослідження.

Необхідно забезпечити виконання загальних вимог до інформаційної підтримки управлінських рішень: повнота, послідовність, адекватність, корисність, актуальність проблеми.

Пріоритетні напрямки досліджень в області рекламних комплексів включають вивчення їх найбільш підходящих каналів. Згідно з результатами дослідження, проведеного експертами Американської асоціації рекламних досліджень (AARF), в цьому випадку рекомендується використовувати шість різних типів інформації про канал просування, необхідно розрізняти інформацію відповідно до конкретних характеристик і характеристиками цільової аудиторії. Необхідно враховувати, хто отримує інформацію про просування санаторно-курортної продукції: потенційний покупець, який вже проінформований, або незацікавлений громадянин. Ці дані включають наступне:

- аудиторія рекламного каналу – це кількість людей, які спілкуються з обраними ЗМІ. Показник заснований на кількості читачів певної публікації, кількості глядачів або слухачів певної телепрограми або радіопрограми, відвідувачів веб-сайтів або аудиторії інформаційного повідомлення ЗМІ, специфічного для соціальної мережі, часто перевищує його поширеність. Це пояснюється тим, що кілька читачів зв'язалися з однією і тією ж публікацією;

- кількість людей з рекламними інструментами – це кількість користувачів, які безпосередньо спілкуються з певним контактним повідомленням на певному носії. Покупці можуть несвідомо мати інформаційний контакт з рекламним агентом, але не відчувають впливу певної рекламної привабливості через його високих творчих якостей або певних умов середовища, в якій здійснюється конкретне спілкування;

- відкриття рекламного каналу – це кількість людей, які відкликали весь або лише частину запиту на інформацію в результаті розслідування. Наприклад, цей показник може бути збільшений за рахунок оптимальності вибору рішення, оптимальності розміру повідомлення, місця, яке воно займає в рекламному середовищі, творчого характеру повідомлення і типу рекламованого санаторно-курортного продукту;

- позитивний зворотний зв'язок про інформаційну привабливість – це кількість людей, які здійснюють активні дії з купівлі під впливом певних

рекламних повідомлень. Зазвичай це призводить до того, що менше людей дійсно отримують повідомлення, реагують на них і купують певні санаторно-курортні продукти;

– поширеність рекламних каналів є показником поширеності конкретної публікації (наприклад, тиражу газет), кількості мобільних пристроїв, доступних для поширення інформації [46].

Можна відзначити, що інформаційна підтримка розглядається як самостійна професійна діяльність виробників, споживачів або посередників в санаторно-курортної діяльності, спрямована на реалізацію інформаційних стратегій, створених відповідно до їх власними інтересами, цілями, відносинами і конкретними цільовими установами.

Отже, було наведено особливості інформаційного забезпечення просування санаторно-курортних продуктів. Для ухвалення управлінських рішень фахівці санаторно-курортного господарства можуть звертатися до різних підсистем загально організаційної системи інформації. Основними напрямками досліджень у галузі просування санаторно-курортного продукту є: вивчення характеристик споживачів; вивчення санаторно-курортного продукту; вивчення ринку санаторно-курортних послуг; аналіз каналів розповсюдження інформаційних повідомлень; контроль ефективності рішень в галузі просування.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

За результатами написання першого розділу сформовано такі висновки та узагальнення:

1. Розглянуто поняття та базові змістовні характеристики закладів санаторно-курортного господарства. Санаторно-курортне господарство – це важливий напрям державної політики у сфері охорони здоров'я та економіки, який має значний вплив на економіку країн. Основною метою функціонування санаторно-курортного господарства є надання людям інструментів для

покращення та зміцнення свого здоров'я за допомогою природних лікувальних факторів та спеціальних медичних процедур, а також для профілактики, реабілітації та лікування захворювань. Планування санаторно-курортної діяльності має велике значення, тому рівень її розвитку пов'язаний із профілактикою захворювань, рекреацією, знайомством з пам'ятками та екологічними видами діяльності, пов'язаними з природним середовищем, історичною спадщиною та культурними моделями територій. До структурних одиниць санаторно-курортного господарства належать: лікувально-профілактичні установи, готельно-ресторанний комплекс, інфраструктура розваг, медична та соціальна інфраструктура, дослідницька інфраструктура, транспортна інфраструктура, організаційна структура.

2. Наведено класифікацію санаторно-курортних закладів України. Розглянуто профілі санаторіїв. При визначенні профілю санаторію враховується його географічне положення, наявність природних курортних факторів і медичного персоналу. Як результат, потреба в лікуванні, рекреаційному відпочинку в умовах підвищеного забруднення навколишнього середовища, демографічного та штучного стресу, економічної кризи та військової агресії росії проти України відчувається всіма, незалежно від місця розташування та умов життя. Таким чином, санаторно-курортне оздоровлення та лікування охоплює всі верстви населення.

3. Розглянуто питання розвитку закладів санаторно-курортного господарства в дослідженнях науковців. Проаналізовано сім наукових статей, що опубліковано у наукових фахових виданнях України та наведені у вільному доступі в мережі Інтернет. Значна увага розвитку санаторно-курортного господарства України почала приділятися з 2009 року, що можна пояснити активним розвитком лікувально-оздоровчого туризму та введенням реформ у медичній сфері держави. Можемо зазначити, що українські науковці приділяють значну увагу розвитку санаторно-курортного господарства України, його просторовому розміщенню, активно досліджують наявний рекреаційно-туристичний потенціал регіонів країни, перспективи його

розвитку, тощо.

4. Наведено особливості інформаційного забезпечення просування санаторно-курортних продуктів. Для ухвалення управлінських рішень фахівці санаторно-курортного господарства можуть звертатися до різних підсистем загально організаційної системи інформації. Основними напрямками досліджень у галузі просування санаторно-курортного продукту є: вивчення характеристик споживачів; вивчення санаторно-курортного продукту; вивчення ринку санаторно-курортних послуг; аналіз каналів розповсюдження інформаційних повідомлень; контроль ефективності рішень в галузі просування. Інформаційна підтримка розглядається як самостійна професійна діяльність виробників, споживачів або посередників в санаторно-курортної діяльності, спрямована на реалізацію інформаційних стратегій, створених відповідно до їх власними інтересами, цілями, відносинами і конкретними цільовими установами.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА СТАНУ ЗАКЛАДІВ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

2.1 Огляд санаторно-курортних ресурсів країни

Широке розмаїття рекреаційних ресурсів для розвитку санаторно-курортного господарства робить Україну привабливою для розвитку туризму і дозволяє розвивати туристичний сектор економіки за рахунок наявності різних природних ресурсів, таких як гарячі джерела, лікувальні грязі, мінеральні води, клімат, рельєф, тощо, що є необхідною базою для функціонування закладів санаторно-курортного господарства.

Рекреаційні ресурси є важливим фактором формування рекреаційного сектора національної економіки, і їх ефективне використання вимагає не тільки ретельного і економічного поводження, а й належної оцінки кількісних і якісних умов, альтернативного використання в різних секторах національної економіки і заходів щодо їх збереження і зміцнення. В Україні з цією метою ведеться державний облік на основі кадастрової системи природних ресурсів, у тому числі кадастру рекреаційних ресурсів [26].

Якісна і кількісна оцінка, визначення придатності для різних видів використання, розробка методів економічного використання, збереження і розвиток ресурсів. Це дозволяє не тільки зберегти і ефективно використовувати комплекс рекреаційних ресурсів, а й поліпшити їх стан [19].

За даними Державного центру збереження кадастру природних лікувальних ресурсів, Державний Інститут медичної реабілітації та курортології Міністерства охорони здоров'я України склав карту природних лікувальних ресурсів України (рис. 2.1).

Зазначимо, що Україна забезпечена родовищами мінеральних вод, серед яких слід виділити природні столові, лікувальні мінеральні води без специфічних компонентів та властивостей, лікувальні мінеральні води з умістом специфічних компонентів.

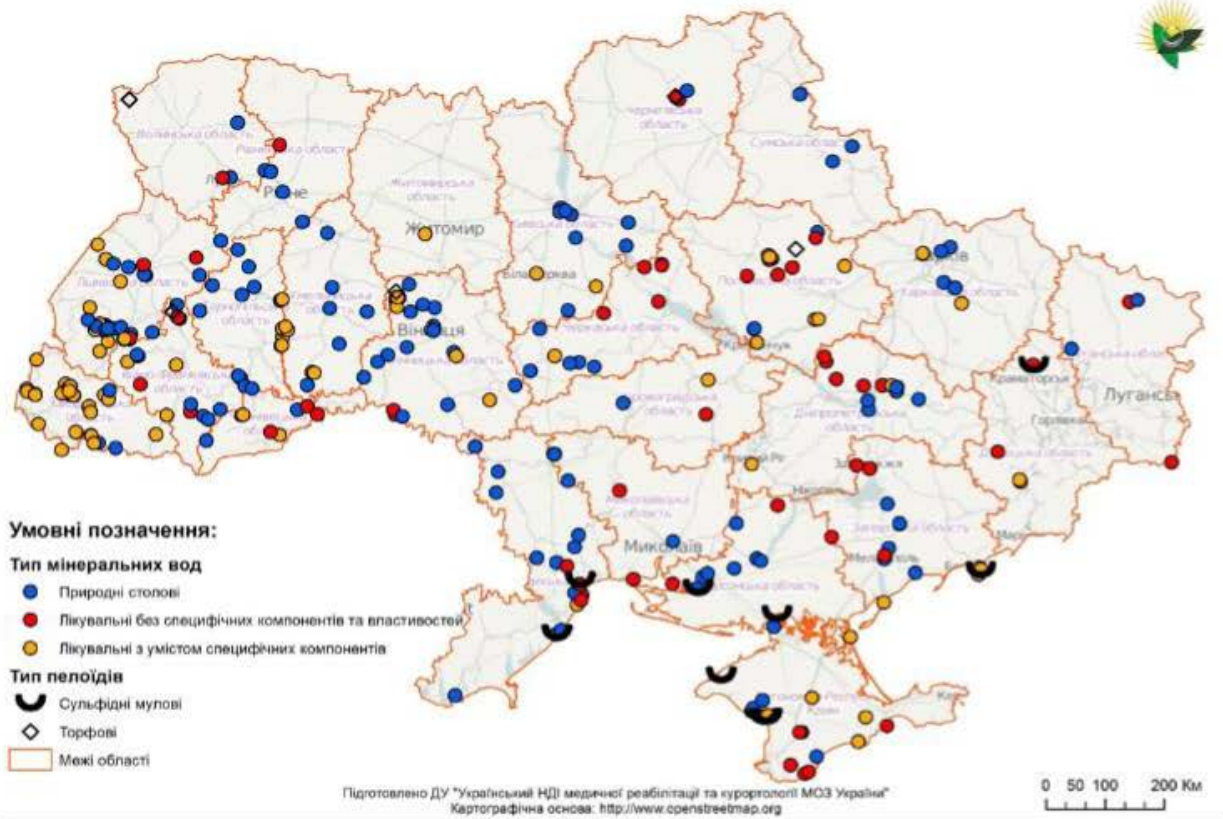

Рисунок 2.1 – Природні лікувальні ресурси України

Джерело: [33]

Лікувальна мінеральна вода – це вода, що містить високі концентрації певних мінеральних (не органічних) компонентів і газів і має фізичні властивості (радіоактивність, температура, реакції навколишнього середовища тощо). Це вода природного походження. Це визначає терапевтичний вплив на організм людини і відрізняється «в різному ступені від впливу прісної води» [18].

Показником класифікації природної води як мінеральної з точки зору курорту є її лікувальні властивості. Отже, на наш погляд, лікувальна мінеральна вода містить такі природні підземні води завдяки своїм хімічним та фізичним властивостям, що надає лікувальну дію на організм людини як зовнішньо, так і внутрішньо.

Серед пелоїдів в Україні є родовища сульфідних мулових лікувальних грязей та торфових лікувальних грязей.

Щодо просторового розподілу цих природних лікувальних ресурсів,

бачимо, що він є нерівномірним.

Найбільш забезпеченими є західні та південно-західні регіони України: курортні зони Карпатських гір та узбережжя Чорного й Азовського морів.

Об'єкти в цих районах не є прямими конкурентами, оскільки використовувані природні ресурси та рекреаційні ресурси, географічні умови та забезпечення інфраструктури дуже різняться.

На території Закарпатської області налічується 50 термальних джерел. Вже розроблені наступні родовища термальних вод: кремнієві та вуглекислі – це Берегівське та Косинське; Азотно-Боржавське та Іванівське; азотні – Іванівське та Боржавське; азотно-метанові та йодо-бромні хлоридно-натрієві – Гараздівське. Глибина свердловин становить близько 900 м. Температура – від +18°C до +80°C.

Санаторно-курортні заклади Закарпаття організовані та експлуатуються на основі родовищ геотермальних ресурсів [47, 48].

Закарпатська область відома Солотвинським солоним озером, яке стало важливим туристичним та оздоровчим центром Закарпаття. Солоне озеро Кунегонде було визнано багатьма за його цілющі властивості, аналогічні водам Мертвого моря. Озеро утворилося в результаті обвалення гірських порід, що утворилося в результаті видобутку солі в соляних шахтах.

Природний потенціал грязелікування в Закарпатській області забезпечується запасами лікувальних грязей (торфових).

Родовища озокериту, що представляє собою суміш вуглеводів, смол і асфальтенів, також зустрічаються в Закарпатській області і використовуються в лікувальних цілях в санаторно-курортних установах.

Закарпаття має унікальні кліматичні умови, найбільш підходящі для літнього відпочинку, але це пов'язано з тим, що цей регіон оточений горами з півночі і заходу і має унікальні природні погодні умови.

Серед курортів, що розташовані на півдні країни, великим туристично-рекреаційним потенціалом володіє Одеська область, основними джерелами відпочинку і туризму якої є: берегова лінія Чорного моря; берегові узбережжя

річок, озер і водосховищ; ліси та луки; міста та історичні центри; релігійні та культові комплекси та окремі споруди, розташовані за межами населених пунктів; стародавні міста, укріплення (печерні міста, укріплення тощо). Одеська область є частиною Причорноморського рекреаційно-туристичного регіону, що займає лідируючу позицію за кількістю лікувально-оздоровчих ресурсів завдяки своєму географічному розташуванню і сприятливому клімату. Одним з основних джерел відпочинку є Чорне море. В Одеській області загальна протяжність узбережжя, включаючи лимани, становить 394 кілометри, з яких 175 кілометрів розташовані на морських пляжах, придатних для відпочинку [28]. Зазначимо, що в межах Одеської області сформувалися та активно функціонують три курортно-рекреаційні райони: Татарбунарський, Одеський та Білгород-Дністровський.

Отже, розглянуто санаторно-курортні ресурси країни. Україна забезпечена родовищами мінеральних вод, серед яких слід виділити природні столові, лікувальні мінеральні води без специфічних компонентів та властивостей, лікувальні мінеральні води з умістом специфічних компонентів. Лікувальна мінеральна вода – це вода, що містить високі концентрації певних мінеральних (не органічних) компонентів і газів і має фізичні властивості (радіоактивність, температура, реакції навколишнього середовища тощо). Це вода природного походження. Це визначає терапевтичний вплив на організм людини і відрізняється «в різному ступені від впливу прісної води». Серед пелоїдів в Україні є родовища сульфідних мулових лікувальних грязей та торфових лікувальних грязей. Щодо просторового розподілу цих природних лікувальних ресурсів, бачимо, що він є нерівномірним. Найбільш забезпеченими є західні та південно-західні регіони України: курортні зони Карпатських гір та узбережжя Чорного й Азовського морів.

2.2 Тенденції розвитку закладів санаторно-курортного господарства України

У сучасних українських реаліях в умовах російської агресії проти України, періоду відновлення населення після пандемії COVID-19, економічній кризі, високоефективне лікування та реабілітація на українських курортах є життєздатною альтернативою виїзному оздоровчому та лікувальному туризму. Тому попит на національні курорти і розважальні послуги, що знаходяться в умовно віддалених районах від активних бойових дій, зростає. Сучасний спосіб життя характеризується прискореним ритмом, підвищеним інформаційним навантаженням і стійкими психологічними особливостями. Цей ускладнюючий фактор викликає підвищену потребу в здоров'ї під час відпочинку. Основні тенденції розвитку санаторно-курортного продукту наступні: основний мотив – зняття втоми, цифровізація та діджиталізація, збільшення попиту молоді на відпочинок та лікування.

Державна служба статистики в умовах військового часу не оприлюднює офіційні данні про стан санаторно-курортного господарства. Це можемо пов'язати із закладами санаторно-курортного господарства, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, які постраждали в результаті збройної агресії росії проти України, які є непридатними для функціонування і потребують реконструкції, тому для аналізу стану санаторно-курортного господарства нами обрано часовий проміжок 2019-2021 років (рис.2.2, табл. 2.1). Тенденція до зменшення абсолютно всіх типів закладів санаторно-курортного господарства є очевидною через анексію Автономної Республіки Крим, якій функціонувало досить багато закладів санаторно-курортного господарства, а компанії відправляли своїх співробітників за профспілковими путівками на оздоровлення та лікування; аналогічна ситуація склалась у Донецькій, Луганській, Запорізькій, Сумській, Харківській, Херсонській, Миколаївській областях України, які постраждали від ракетних атак росії та є прикордонними, що не дозволяє безпечно для громадян використовувати весь

лікувально-оздоровчий потенціал місцевості.

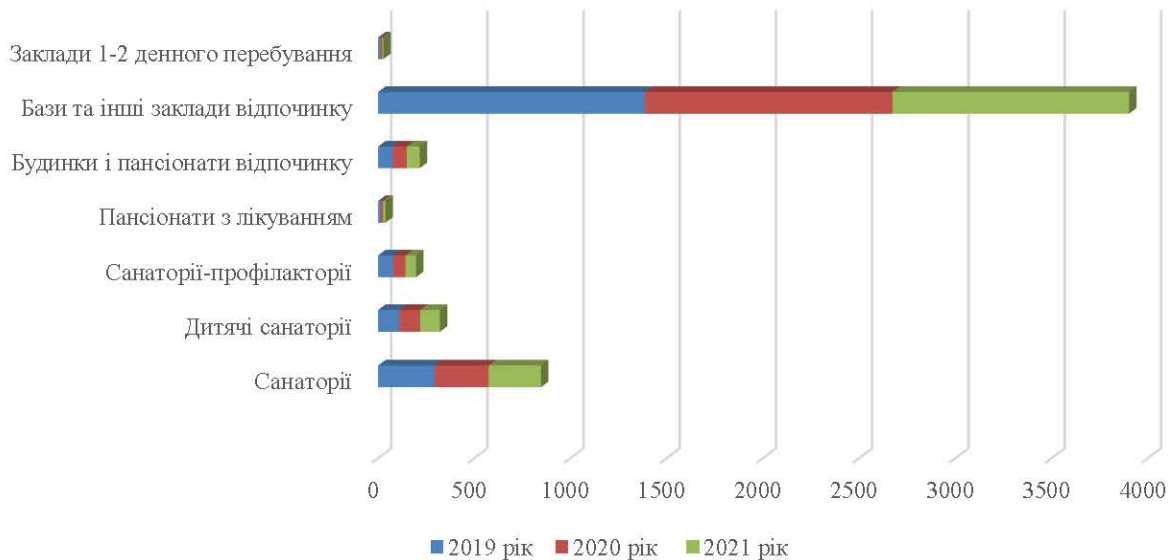

Рисунок 2.2 – Динаміка санаторно-курортних закладів України за період 2019-2021 років

Джерело: складено автором на основі [14]

Таблиця 2.1 – Санаторно-курортні заклади України за період 2019-2021 років

Типи закладів	2019	2020	2021	Відхилення	
				+/-	%
Санаторії	295	279	272	-23	-7,7
Дитячі санаторії	111	107	103	-8	-7,2
Санаторії-профілакторії	79	63	55	-24	-30,3
Пансіонати з лікуванням	14	12	12	-2	-14,2
Будинки і пансіонати відпочинку	76	73	67	-9	-11,8
Бази та інші заклади відпочинку	1388	1285	1229	-159	-11,4
Заклади 1-2 денного перебування	11	10	6	-5	-45,4

Джерело: складено автором на основі [14]

Всі заклади сфери охорони здоров'я та охорони здоров'я України можна розділити на 3 групи:

– бюджетні оздоровниці, що мають спеціалізоване медичне відділення та пропонують обмежену кількість додаткових послуг. Заходи не носять комерційного характеру, і бюджетне фінансування в основному надається дітям, малозабезпеченим, пенсіонерам, людям з особливими захворюваннями,

жертвам Чорнобиля, інвалідам АТО, учасникам російсько-української війни;

– медичні центри, оздоровчі центри, оздоровчі та курортні комплекси тощо, які є підрозділами або фінансуються промисловими та фінансовими групами. Зазвичай вони формуються в залежності від типу готелю з міцною лікувально-діагностичною базою. Центри призначені для реабілітації працівників в рамках системи соціального страхування;

– оздоровниці різних форм власності, що становлять основу проживання в залежності від типу готелю, а також організаційно-правові форми комерційних медичних центрів, що спеціалізуються на наданні медичних, діагностичних та додаткових послуг, що користуються великим попитом. жовтень. Їх діяльність спрямована на залучення відпочиваючих на короткий термін (до 3-5 днів), що виключає різкі коливання сезонних факторів. Вони часто функціонують як курортні та оздоровчі центри у великих готелях та туристичних комплексах.

У 2022 році було проведено дослідження, на основі якого виділено шість регіонів України за рівнем розвитку санаторно-курортного господарства [35]. Перша група включає найбільш розвинені області країни, а шоста – найменш розвинені, що відображає пряму залежність між наявними природними лікувальними ресурсами, їх кількістю та наявною санаторно-курортною інфраструктурою (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Групування областей України за рівнем розвитку санаторно-курортних послуг

Група	Регіони
1.	Львівська, Одеська
2.	м. Київ
3.	Вінницька, Закарпатська, Полтавська
4.	Запорізька, Івано-Франківська., Київська, Харківська
5.	Волинська, Донецька, Миколаївська, Рівненська, Сумська, Хмельницька, Чернівецька
6.	Дніпропетровська, Житомирська, Кіровоградська, Луганська, Тернопільська, Херсонська, Черкаська, Чернігівська

Джерело: [35]

Таким чином, на початку 2022 року регіонами-лідерами для санаторно-курортного лікування, оздоровлення та реабілітації були курортні місцевості Одеської та Львівської областей. Друге місце посіло м. Київ. На третій позиції Вінницька, Закарпатська та Полтавська області.

Дніпропетровська область поряд із Житомирською, Кіровоградською, Луганською, Тернопільською, Херсонською, Черкаською та Чернігівською областями посіли останнє шосте місце у рейтингу.

З початком повномасштабного вторгнення росії на територію України (24 лютого 2022 року) ситуація стала критичною. Через війну з російською федерацією Україна втратила 90% своїх доходів від санаторно-курортної сфери. Особливо гостро це відобразилось на південних та прибережних районах країни, де ворожий флот знаходиться в морі, і існує ризик артилерійського вогню.

Ситуація в туристичних районах Карпат дещо покращується. Перебуваючи далеко від зони бойових дій, розвиток туризму тут прискорюється і поліпшується з початку 2023 року. Станом на початок 2024 року ситуація стабільна, і більшість установ працюють в звичайному режимі.

Під час війни багато санаторіїв Карпатського регіону прийняли більше 100 тисяч українських вимушених переселенців, яким були надані послуги із розміщення, харчування, необхідного лікування, реабілітації. Це призвело до високого рівня активності регіональних підприємств і приватного сектора, а також до зростання цін на оренду. Крім того, для українських військових, які постраждали в боях і потребують лікування та реабілітації, були розроблені окремі лікувально-профілактичні програми.

Отже, охарактеризовано стан закладів санаторно-курортного господарства України в умовах військового часу. Державна служба статистики в умовах військового часу не оприлюднює офіційні данні про стан санаторно-курортного господарства. Це можемо пов'язати із закладами санаторно-курортного господарства, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, які постраждали в результаті збройної агресії росії проти України,

які є непридатними для функціонування і потребують реконструкції, тому для аналізу стану санаторно-курортного господарства нами обрано часовий проміжок 2019-2021 років. Тенденція до зменшення абсолютно всіх типів закладів санаторно-курортного господарства є очевидною через анексію Автономної Республіки Крим, якій функціонувало досить багато закладів санаторно-курортного господарства, а компанії відправляли своїх співробітників за профспілковими путівками на оздоровлення та лікування; аналогічна ситуація склалась у Донецькій, Луганській, Запорізькій, Сумській, Харківській, Херсонській, Миколаївській областях України, які постраждали від ракетних атак росії та є прикордонними, що не дозволяє безпечно для громадян використовувати весь лікувально-оздоровчий потенціал місцевості.

2.3 Проблеми розвитку закладів санаторно-курортного господарства України та шляхи їх вирішення

Розвиток санаторно-курортного господарства тісно пов'язаний з вирішенням соціально-економічних, політичних та військових проблем, що виникають в ході трансформації соціально-економічних відносин країни. Необхідно знайти раціональний підхід для створення високорозвиненої національної індустрії лікування та оздоровлення та інтеграції її у світову індустрію туристичних та рекреаційних послуг, що буде включати ощадливе використання природних умов, ресурсів, історичних та архітектурних пам'яток країни.

Санаторно-курортне господарство є важливим сектором економіки України з високим потенціалом для розвитку. Але активному його функціонуванню перешкоджають багато проблем:

- скорочення державного фінансування закладів санаторно-курортного господарства через нестабільну військово-політичну та економічну ситуацію в країні;

- більшість санаторно-курортних закладів України були побудовані у 1980-1990 роках і потребують модернізації;
- незаконна практика використання матеріально-технічної бази санаторно-курортних закладів, що виникла в результаті відсутності чіткого регулювання діяльністю санаторно-курортним господарством;
- слабкі маркетингові пропозиції від українських закладів санаторно-курортного господарства призводять до відсутності популяризації їх діяльності серед громадян України та іноземних гостей, обмеженню розвитку галузі та розвитку санаторно-курортного продукту;
- у більшості закладів санаторно-курортного господарства застаріла матеріально-технічна база, тому інноваційний розвиток санаторно-курортного господарства знаходиться у стадії стагнації.

Серед визначальних факторів, які призведуть до покращення функціонування санаторно-курортного господарства України можемо виділити:

- створення глобального інформаційного простору (Інтернет) і принципово нових засобів комунікації,
- включення санаторно-курортного продукту України до міжнародного ринку лікувального туризму,
- популяризація англійської мови як мови міжнародного спілкування,
- підвищення рівня життя та зайнятості населення,
- інвестиції в розвиток туристичної сфери та медичних систем,
- міжнародна акредитація та сертифікація послуг санаторно-курортного господарства,
- міжнародна доступність для споживачів,
- нижча вартість або краща якість процедури, ніж у закордонних аналогічних закладах,
- хороша репутація надання санаторно-курортного продукту,

- успішне впровадження передового досвіду та новітніх технологій,
- висококваліфікований персонал,
- стабільність в країні: політична, військова, економічна, соціальна.

Українські заклади санаторно-курортного господарства є перспективними для розвитку економіки країни та їх активне функціонування тісно пов'язане зі збільшенням туристичного потоку і попиту на послуги. Для ефективного вирішення проблем розвитку санаторно-курортного господарства наведемо можливі варіанти їх реалізації:

- створення стабільної національної стратегії розвитку санаторно-курортного господарства та залучення іноземних інвестицій для фінансування розвитку;
- відсутність корупційних схем щодо використання державних коштів та управління витратами;
- розробка та впровадження національних програм розвитку санаторно-курортної інфраструктури країни;
- виокремлення передових напрямків розвитку та фінансування санаторно-курортного господарства;
- створення сприятливого інвестиційного клімату у розвиток санаторно-курортного господарства;
- створення системи моніторингу та управління діяльністю санаторно-курортних закладів;
- підвищена відповідальність за порушення законодавства у сфері санаторно-курортного господарства;
- розробка і реалізація маркетингових стратегій для курортів і санаторіїв України на міжнародному рівні;
- використання соціальних мереж та інших онлайн-каналів для реклами та популяризації серед іноземних туристів як гостей закладів санаторно-курортного господарства;
- осучаснення матеріально-технічної бази санаторно-курортного

господарства;

– реструктуризація та введення в експлуатацію існуючих засобів розміщення, які можуть бути використані для оздоровлення та лікування населення тощо.

Також зазначимо, що країни, на території яких відбуваються військові дії, як, наприклад, Ізраїль, яка десятиліттями воює з Палестиною, і зіткнулася з подібними проблемами щодо введення воєнного стану, продовжує піклуватись про здоров'я свого населення і використовує потенціал санаторно-курортного господарства.

Сучасне відношення до України з боку країн-партнерів на міжнародній арені може бути використане для стимулювання розвитку санаторно-курортного туризму. У нашій країні багато цінних курортів і санаторіїв, які володіють значним природним і рекреаційним потенціалом і надають не тільки відпочинкові, а й лікувальні, оздоровчі, профілактичні та реабілітаційні послуги.

Отже, охарактеризовано проблеми розвитку закладів санаторно-курортного господарства України та шляхи їх вирішення. Серед проблем виділено скорочення державного фінансування закладів санаторно-курортного господарства через нестабільну військово-політичну та економічну ситуацію в країні; більшість санаторно-курортних закладів України були побудовані у 1980-1990 роках і потребують модернізації; незаконна практика використання матеріально-технічної бази санаторно-курортних закладів, що виникла в результаті відсутності чіткого регулювання діяльністю санаторно-курортним господарством; тощо. Серед визначальних факторів, які призведуть до покращення функціонування закладів санаторно-курортного господарства України виділено: створення глобального інформаційного простору (Інтернет) і принципово нових засобів комунікації, включення санаторно-курортного продукту України до міжнародного ринку лікувального туризму, популяризація англійської мови як мови міжнародного спілкування, підвищення рівня життя та зайнятості населення, тощо.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

За результатами написання другого розділу сформовано такі висновки та узагальнення:

1. Розглянуто санаторно-курортні ресурси країни. Україна забезпечена родовищами мінеральних вод, серед яких слід виділити природні столові, лікувальні мінеральні води без специфічних компонентів та властивостей, лікувальні мінеральні води з умістом специфічних компонентів. Лікувальна мінеральна вода – це вода, що містить високі концентрації певних мінеральних (не органічних) компонентів і газів і має фізичні властивості (радіоактивність, температура, реакції навколишнього середовища тощо). Це вода природного походження. Це визначає терапевтичний вплив на організм людини і відрізняється «в різному ступені від впливу прісної води». Серед пелоїдів в Україні є родовища сульфідних мулових лікувальних грязей та торфових лікувальних грязей. Щодо просторового розподілу цих природних лікувальних ресурсів, бачимо, що він є нерівномірним. Найбільш забезпеченими є західні та південно-західні регіони України: курортні зони Карпатських гір та узбережжя Чорного й Азовського морів.

2. Охарактеризовано стан закладів санаторно-курортного господарства України в умовах військового часу. Державна служба статистики в умовах військового часу не оприлюднює офіційні данні про стан санаторно-курортного господарства. Це можемо пов'язати із закладами санаторно-курортного господарства, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, які постраждали в результаті збройної агресії росії проти України, які є непридатними для функціонування і потребують реконструкції, тому для аналізу стану санаторно-курортного господарства нами обрано часовий проміжок 2019-2021 років. Тенденція до зменшення абсолютно всіх типів закладів санаторно-курортного господарства є очевидною через анексію Автономної Республіки Крим, якій функціонувало досить багато закладів санаторно-курортного господарства, а компанії відправляли своїх

співробітників за профспілковими путівками на оздоровлення та лікування; аналогічна ситуація склалась у Донецькій, Луганській, Запорізькій, Сумській, Харківській, Херсонській, Миколаївській областях України, які постраждали від ракетних атак росії та є прикордонними, що не дозволяє безпечно для громадян використовувати весь лікувально-оздоровчий потенціал місцевості.

3. Охарактеризовано проблеми розвитку закладів санаторно-курортного господарства України та шляхи їх вирішення. Серед проблем виділено скорочення державного фінансування закладів санаторно-курортного господарства через нестабільну військово-політичну та економічну ситуацію в країні; більшість санаторно-курортних закладів України були побудовані у 1980-1990 роках і потребують модернізації; незаконна практика використання матеріально-технічної бази санаторно-курортних закладів, що виникла в результаті відсутності чіткого регулювання діяльністю санаторно-курортним господарством; тощо. Серед визначальних факторів, які призведуть до покращення функціонування закладів санаторно-курортного господарства України виділено: створення глобального інформаційного простору (Інтернет) і принципово нових засобів комунікації, включення санаторно-курортного продукту України до міжнародного ринку лікувального туризму, популяризація англійської мови як мови міжнародного спілкування, підвищення рівня життя та зайнятості населення, тощо.

РОЗДІЛ 3

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЗАКЛАДУ КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1 Характеристика курортного готелю Bartolomeo Best River Resort

Базою переддипломної практики був ТОВ «Барто. (готельно-ресторанний комплекс Bartolomeo Best River Resort)».

Юридична особа ТОВ «БАРТО.», код ЄДРПОУ 43423217, було зареєстровано 21.12.2019 року. Розмір статутного капіталу юридичної особи складає 10 000,00. На момент останнього оновлення даних 25.05.2024 стан юридичної особи – не перебуває в процесі припинення.

Уповноваженою особою юридичної особи ТОВ «БАРТО.» є Обшалева Людмила Олександрівна.

Організаційно-правова форма юридичної особи ТОВ «БАРТО.» – товариство з обмеженою відповідальністю.

Основний вид діяльності (КВЕД) – 55.10 Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування.

Загальна характеристика показників діяльності підприємства наведена у таблиці 3.1.

Розташування готельно-ресторанного комплексу є дуже вигідним, поряд знаходиться річка Дніпро та облагороджена набережна з великою кількістю різних кафе, ресторанів, кав'ярень.

Bartolomeo Best River Resort охоплює 6,5 га прибережної паркової території, яка одночасно може вмістити більше двох тисяч гостей.

Зазначимо, що і місцеві жителі, і туристи полюблять відпочивати та оздоровлюватись у даному комплексі.

Розглянемо детально номерний фонд готелю. Гостям пропонується проживання у наступних номерах [1]:

Таблиця 3.1 – Характеристика показників діяльності курортного готелю Bartolomeo Best River Resort

Показник	Характеристика
Назва готелю	Bartolomeo Best River Resort
Поштова адреса	Вулиця Набережна Перемоги, 9Б, м. Дніпро, Дніпропетровська область
Контактний телефон	0800304070
Факс, електронна пошта	info@bartolomeo.com.ua hotel@bartolomeo.dp.ua
Підпорядкованість	Genesis System
Форма власності	Товариство з обмеженою відповідальністю
Місце розташування	Вулиця Набережна Перемоги, 9Б, м. Дніпро, Дніпропетровська область
Відстань до транспортних вузлів	7,3 км до залізничного вокзалу 7,6 км до автовокзалу
Тип розміщення	Готельно-ресторанний комплекс
Споруда готелю	Комплекс складається зі споруд: ресторан, бунгало, басейн, тенісний корт, автостоянка
Дата ведення в експлуатацію	2010 рік
Кількість поверхів готелю	4 поверхи
Рівень комфорту (кількість зірок)	4 зірки
Дата сертифікації	2011 рік
Специфіка готелю	Курортний готель
Зал місткістю, місць	Місткість – 200 осіб
Технічні засоби	Безкоштовний Wi-Fi, кондиціонер, проектори, інтерактивні дошки, звукові системи
Бізнес-центр	є
Інтернет	Безкоштовний Wi-Fi
Оздоровлення, дозвілля	Прокат велосипедів. Прокат електроскутерів. Спортивні майданчики: 2 поля для міні-футболу, пляжний волейбол, великий теніс, настільний теніс. Відкритий басейн – Pool Club. Пляж – White Beach: каяки, SUP-Board, віндсерфінг. Спа-центр або велнес-центр, сауна, лазня, хамам, джакузі, аеробіка, заняття йогою, водні розваги, рибна ловля, диско-клуб, анімація, служба організації свят.
Інфраструктура розваг	Рибний ресторан BARTOFISH, м'ясний гастропаб BRAZZUKA, караоке зал, зона пікніків, банкетний зал, сигарна кімната, фестивальна площа.
Місткість	14 комфортабельних номерів бунгало європейського рівня. Номери категорії «стандарт», «стандарт плюс», «напівлюкс», «економ апартаменти», «люкс-студія», «апартаменти».
Рівень завантаження	70%
Відсоток постійних клієнтів	40%

Джерело: складено автором на основі [1]

Стандарт – номер площею 12м², вартість 3168 грн/добу. Номер містить ліжко (розмір 160x190); шафу-купе; стаціонарний телефон; кондиціонер; кабельне телебачення; WI-FI; міні-сейф; міні-бар; ванну кімнату з душовою кабіною та необхідними аксесуарами (рис.3.1). Сніданок включений до вартості номеру.

Рисунок 3.1 – Вигляд номера категорії «стандарт» у готельно-ресторанному комплексі Bartolomeo Best River Resort

Джерело: складено автором

Стандарт плюс з видом на природу – номер площею 25м², вартість якого становить 4224 грн /доба. Номер оснащений зручним ліжком, системою обігріву підлоги, кондиціонером, міні-баром, WI-FI, кабельним телебаченням, міні-сейфом, шафою-купе, телефоном, душовою кабіною, міні-наборами косметики, феном (рис.3.2). Сніданок включений до вартості номеру.

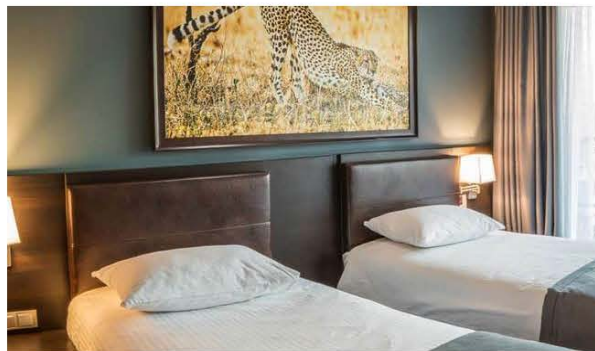

Рисунок 3.2 – Вигляд номера категорії «стандарт плюс з видом на природу» у готельно-ресторанному комплексі Bartolomeo Best River Resort

Джерело: складено автором

Стандарт плюс з видом на річку – номер площею 25м², вартість якого становить 4488 грн /доба. Номер оснащений зручним ліжком, системою обігріву підлоги, кондиціонером, міні-баром, WI-FI, кабельним телебаченням, міні-сейфом, шафою-купе, телефоном, душовою кабіною, міні-наборами косметики, феном (рис.3.3). Сніданок включений до вартості номеру.

Рисунок 3.3 – Вигляд номера категорії «стандарт плюс з видом на річку» у готельно-ресторанному комплексі Bartolomeo Best River Resort
Джерело: складено автором

Напівлюкс з видом на природу – номер площею 40м², вартість якого становить 4664 грн /доба. Номер оснащений всім необхідним для зручного відпочинку: зручним ліжком, розкладним диваном, балконом, системою обігріву підлоги, кондиціонером, міні-баром, WI-FI, кабельним телебаченням, міні-сейфом, шафою-купе, телефоном, душовою кабіною, міні-наборами косметики, феном (рис.3.4). Сніданок включений до вартості номеру.

Рисунок 3.4 – Вигляд номера категорії «напівлюкс з видом на природу» у готельно-ресторанному комплексі Bartolomeo Best River Resort
Джерело: складено автором

Напівлюкс з видом на річку – номер площею 40м², вартість якого

становить 4928 грн /доба. Номер оснащений всім необхідним для зручного відпочинку: зручним ліжком, розкладним диваном, балконом, системою обігріву підлоги, кондиціонером, міні-баром, WI-FI, кабельним телебаченням, міні-сейфом, шафою-купе, телефоном, душовою кабінною, міні-наборами косметики, феном (рис.3.5). Сніданок включений до вартості номеру.

Рисунок 3.5 – Вигляд номера категорії «напівлюкс з видом на річку» у готельно-ресторанному комплексі Bartolomeo Best River Resort
Джерело: складено автором

Економ-апартаменти з видом на природу – вартість номеру становить 5016 грн / добу. У номері дві кімнати – спальня та вітальня. Номер оснащений кабельне телебаченням, барною стійкою і міні баром, кондиціонером, телефоном, автономним опаленням, балконом (рис. 3.6). Сніданок включений до вартості номеру.

Рисунок 3.6 – Вигляд номера категорії «економ-апартаменти з видом на природу» у готельно-ресторанному комплексі Bartolomeo Best River Resort
Джерело: складено автором

Економ-апартаменти з видом на річку – вартість номеру становить 5192

грн / добу. У номері дві кімнати – спальня та вітальня. Номер оснащений кабельне телебаченням, барною стійкою і міні баром, кондиціонером, телефоном, автономним опаленням, балконом (рис. 3.7). Сніданок включений до вартості номеру.

Рисунок 3.7 – Вигляд номера категорії «економ-апартаменти з видом на річку» у готельно-ресторанному комплексі Bartolomeo Best River Resort

Джерело: складено автором

Люкс-студія – номер площею 54м², вартість становить 5632 грн / добу. Номер оснащений кабельне телебаченням, барною стійкою і міні баром, кондиціонером, телефоном, автономним опаленням, балконом (рис. 3.8). Сніданок включений до вартості номеру.

Рисунок 3.8 – Вигляд номера категорії «люкс-студія» у готельно-ресторанному комплексі Bartolomeo Best River Resort

Джерело: складено автором

Апартаменти – окреме бунгало у два поверхи, площею 150 м², вартістю 9146 грн / добу. Номер включає вітальню кімнату з баром, дві комфортні

спальні, простору ванну кімнату, санвузол на поверхах, душову кабінку в одному з санвузлів (рис. 3.9). Сніданок включений до вартості номеру.

Рисунок 3.9 – Вигляд номера категорії «апартаменти» у готельно-ресторанному комплексі Bartolomeo Best River Resort

Джерело: складено автором

Готельно-ресторанний комплекс включає сніданок шведський стіл, щоденне прибирання номерів, парковку, відпочинок на пляжі і біля басейну, відвідування дискотек і художніх програм, знижку 20% на оренду сауни, трансфер, спеціальні тарифи на послуги спа-центру Tsunami.

Отже, була надана характеристика курортного готелю Bartolomeo Best River Resort. Розташування готельно-ресторанного комплексу є дуже вигідним, поряд знаходиться річка Дніпро та облагороджена набережна з великою кількістю різних кафе, ресторанів, кав'ярень. Bartolomeo Best River Resort охоплює 6,5 га прибережної паркової території, яка одночасно може вмістити більше двох тисяч гостей. Зазначимо, що і місцеві жителі, і туристи люблять відпочивати та оздоровлюватись у даному комплексі. Номерний фонд готельно-ресторанного комплексу включає наступні типи номерів: стандарт, стандарт плюс з видом на природу, стандарт плюс з видом на річку, напівлюкс з видом на природу, напівлюкс з видом на річку, економ-апартаменти з видом на природу, економ-апартаменти з видом на річку, люкс-студія, апартаменти.

3.2 Глобальні інформаційні ресурси для просування продукту курортного готелю

Розширення спектру методів просування пов'язане зі значними змінами моделей поведінки споживачів, що спостерігаються в останні роки. Такі зміни пов'язані зі збільшенням впливу персоналізації на модель взаємодії продавця і покупця. У той же час спостерігається зниження рівня довіри споживачів до більшості ресурсів і скорочення загального часу, що витрачається на продаж комплексних санаторно-курортних продуктів.

На даному етапі просування санаторно-курортних продуктів – це звичайна реклама на телебаченні і радіо, реклама в друкованих ЗМІ. Потенціал Інтернету активно використовується, і його ефективність зростає.

Інтернет-це унікальне інтерактивне середовище, де ви можете ефективно та повно пропонувати санаторно-курортні продукти. Він забезпечує чіткий таргетинг (фокусування), можливість звернення до конкретного користувача (цільової аудиторії), який найбільше цікавиться ініціатором інформаційної привабливості, що дозволяє точно оцінити результати та ефективність рекламного пакету. Все це обумовлено позитивними тенденціями в розвитку світового ринку онлайн-реклами.

Потенціал Інтернету можна використовувати, беручи участь в конкурсах, підписуючись на новини, асортимент продукції, якість послуг, тощо, він дозволяє вам залучати потенційних покупців, збираючи думки і пропозиції по них. Крім того, в режимі реального часу ви можете точно знати, яка інформація найбільш популярна, і при необхідності швидко скоригувати комплекс просування продукту курортного підприємства.

Найбільш ефективними інструментами для просування Інтернет-санаторно-курортних продуктів є: веб-сайти підприємства, інформаційні повідомлення по електронній пошті і соціальні мережі.

Пропонуємо готельно-ресторанному комплексу Bartolomeo Best River Resort наступні способи взаємодії зі споживачами:

- конференції та інтернет-форуми;
- форми пошуку;
- інтернет-месенджери (включаючи Viber, Telegram);
- зворотній дзвінок та форми замовлення;
- електронні платіжні системи;
- опитування;
- інтерактивний 3D тур готельно-ресторанним комплексом;
- соціальні медіа;
- електронна пошта;
- мультимедійні хостинги.

Нова технологія дозволить використовувати інтерактивні елементи в просуванні санаторно-курортних продуктів не тільки на веб-сайті організації, а й на інших сервісах, розміщених за межами веб-сайту. Крім того, останні тенденції прискорення темпів розвитку суспільства вимагають впровадження інтерактивних технологій в новітні мобільні пристрої, що підтримують високошвидкісні канали зв'язку, які завжди знаходяться поруч з користувачами.

Рекламний комплекс просування продукту в інтернеті відрізняється від традиційної 2-рівневої структури.

Перший рівень просування в Інтернеті – це розповсюдження інформації за допомогою певних інструментів: банерів, текстових блоків, контекстних рядків, вікон, інформації в соціальних мережах, мультимедійного хостингу, інтернет-месенджера, різні веб-сайти, повідомлення електронної пошти та мобільні пристрої. Це сучасні пошукові сервіси, бази даних, каталоги, онлайн-трансляції і т.д. Це може бути поширення інформації через Інтернет. Основне завдання підвищення цього рівня-залучити користувачів на корпоративний веб-сайт або встановити пов'язані з ним фірмові додатки.

Другим рівнем просування санаторно-курортної організації в Інтернеті є веб-сайт і пов'язаний з ним додаток для мобільних пристроїв, який представляє собою основний ряд інформації, що залучає відвідувачів до

діяльності першого рівня. І від того, наскільки веб-сайт санаторію чи мобільний додаток відповідає потребам споживача, часто залежить, чи він стане клієнтом.

Основною формою просування в Інтернеті прийнято вважати сайт.

Він може виконувати як функції активізації продажів, так і іміджеві. Окрім виконання прямих продажів і рекламних функцій для конкретних продуктів ринку оздоровчих курортів, він також займається функціями стратегічного обміну повідомленнями з контактною аудиторією.

Інші форми підтримки Інтернет-просування мають завдання залучити потенційних споживачів на веб-сайт або встановити фірмовий додаток на мобільний пристрій користувача.

Пропонуємо готельно-ресторанному комплексу Bartolomeo Best River Resort метод просування свого продукту як банерна реклама. Цей спосіб просування може бути у ролі іміджевої реклами, а й виконувати конкретні стимулюючі до негайних дій функції.

Рекламні банери вважаються одним із популярних і ефективних способів залучення відвідувачів Інтернету. Банер – це графічна візуальна форма, яка розміщується на веб-сторінці та служить гіперпосиланням на сервери компанії.

Іншою формою онлайн-просування є «спливаючі вікна», які поступово втрачають популярність через зниження ефективності. При переході на певний веб-сайт біля головного вікна сайту з'являється невелике повідомлення з інформацією про організацію роботи санаторію. Зовнішній вигляд нового вікна одразу привертає увагу користувача. Однак більшість користувачів вважають спливаючі вікна дратуючими та змушують їх вживати профілактичних дій, щоб закрити непотрібні вікна.

Електронна пошта є одним із найперших і найпоширеніших методів просування в Інтернеті. Слід звернути увагу на наступні моменти щодо основних особливостей електронної пошти як рекламного методу:

– майже всі активні користувачі Інтернету мають власну електронну

адресу;

- можливість індивідуальних звернень;
- використання прогресивних форматів в електронних повідомленнях дозволяє розміщувати як текстову, так і графічну інформацію, наприклад банери і навіть оперативний облік;
- широке охоплення цільової аудиторії з мінімальними витратами;
- можливість контакту з аудиторією шляхом передачі інформації, що цікавить адресата.

Пошук зацікавленої аудиторії та адреси їх електронної пошти здійснюється насамперед за заявленою тематикою веб-сторінок, за їх повідомленнями в опитувальних аркушах, участь у конференціях, підписки на розсилку, інформаційними каталогами санаторно-курортної організації тощо. Основною проблемою, яка впливає на цей спосіб просування, є спам, тобто не схвалена адресатом розсилка листів.

Партнерська програма вважається експертами в області інтернет-технологій дуже ефективним засобом залучення відвідувачів сайту і істотного збільшення продажів, а також найкращим засобом отримання комісійних відрахувань з іншого боку. Взаємодія з партнерськими програмами надає власникам сайтів важливі можливості отримання додаткового доходу від своїх інтернет-проектів. Для продавців ця взаємодія надає нові ефективні способи формування та посилення партнерських програм.

Одним із найпоширеніших мультимедійних хостів, які використовуються як платформа для просування санаторно-курортного продукту, є YouTube, який розміщує відеофайли та забезпечує Інтернет-трансляцію в реальному часі.

Завдяки візуальному ряду відео потенційні клієнти можуть на власні очі побачити, як представлено курорт та асортимент пропонованих продуктів для відпочинку. Після завершення відеозапису користувачам одразу можна запропонувати 3D-тур або забронювати номер.

Основні напрямки використання Інтернет-месенджерів у діяльності

курортного готелю можемо виділити наступні:

- організуйте підтримку клієнтів. Інструменти обміну миттєвими повідомленнями підходять для вирішення проблем клієнтів у вільній формі, що робить їх хорошою платформою для підтримки клієнтів;

- сповіщення про новини, акції та спеціальні пропозиції готельно-ресторанного комплексу - канали в Telegram, публічні чати у Viber - аналогічні публічним сторінкам комплексу в соціальних мережах. Bartolomeo Best River Resort зможе поділитися останніми новинами, розповісти про поповнення асортименту, знижки, акції та спеціальні пропозиції;

- повідомлення клієнта про статус замовлення/бронювання – чати в Інтернет-месенджерах можна використовувати не тільки для автоматизації клієнтської підтримки, але й для інформування клієнтів про статус замовлення або бронювання. У цьому випадку месенджер стає додатковим каналом поряд із СМС-інформуванням та електронною поштою.

В цілому, популяризації способів посилення продажів продукту курортного готелю Bartolomeo Best River Resort через Інтернет сприяють такі фактори, як зниження ефективності традиційної реклами, посилення конкуренції, збільшення кількості курортних продуктів з більш схожими характеристиками, висока обізнаність споживачів і збільшення темпів продажів.

Отже, було надано пропозиції використання глобальних інформаційних ресурсів для просування продукту курортного готелю. Пропонуємо готельно-ресторанному комплексу Bartolomeo Best River Resort наступні способи здійснювати інтерактивний обмін інформацією із споживачами: конференції та веб-форуми; зворотні виклики та форми замовлень; інтернет-месенджери (включаючи Viber, Telegram); системи електронних платежів; опитування; інтерактивний 3D тур готельно-ресторанним комплексом; соціальні медіа; електронна пошта; мультимедійні хостинги, тощо.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

За результатами написання третього розділу сформовано такі висновки та узагальнення:

1. Надано характеристику курортному готелю Bartolomeo Best River Resort. Розташування готельно-ресторанного комплексу є дуже вигідним, поряд знаходиться річка Дніпро та облагороджена набережна з великою кількістю різних кафе, ресторанів, кав'ярень. Bartolomeo Best River Resort охоплює 6,5 га прибережної паркової території, яка одночасно може вмістити більше двох тисяч гостей. Зазначимо, що і місцеві жителі, і туристи полюблять відпочивати та оздоровлюватись у даному комплексі. Номерний фонд готельно-ресторанного комплексу включає наступні типи номерів: стандарт, стандарт плюс з видом на природу, стандарт плюс з видом на річку, напівлюкс з видом на природу, напівлюкс з видом на річку, економ-апартаменти з видом на природу, економ-апартаменти з видом на річку, люкс-студія, апартаменти.

2. Надано пропозиції використання глобальних інформаційних ресурсів для просування продукту курортного готелю. Пропонуємо готельно-ресторанному комплексу Bartolomeo Best River Resort наступні способи здійснювати інтерактивний обмін інформацією із споживачами: конференції та веб-форуми; зворотні виклики та форми замовлень; інтернет-месенджери (включаючи Viber, Telegram); системи електронних платежів; опитування; інтерактивний 3D тур готельно-ресторанним комплексом; соціальні медіа; електронна пошта; мультимедійні хостинги, тощо.

ВИСНОВКИ

Виконавши запланований у вступі перелік задач, можемо стверджувати, що мета кваліфікаційної роботи досягнута. Її висновки полягають у наступному.

1. Розглянуто поняття та базові змістовні характеристики закладів санаторно-курортного господарства. Санаторно-курортне господарство – це важливий напрям державної політики у сфері охорони здоров'я та економіки, який має значний вплив на економіку країн. Основною метою функціонування санаторно-курортного господарства є надання людям інструментів для покращення та зміцнення свого здоров'я за допомогою природних лікувальних факторів та спеціальних медичних процедур, а також для профілактики, реабілітації та лікування захворювань. Планування санаторно-курортної діяльності має велике значення, тому рівень її розвитку пов'язаний із профілактикою захворювань, рекреацією, знайомством з пам'ятками та екологічними видами діяльності, пов'язаними з природним середовищем, історичною спадщиною та культурними моделями територій. До структурних одиниць санаторно-курортного господарства належать: лікувально-профілактичні установи, готельно-ресторанний комплекс, інфраструктура розваг, медична та соціальна інфраструктура, дослідницька інфраструктура, бтранспортна інфраструктура, організаційна структура.

2. Наведено класифікацію санаторно-курортних закладів України. Розглянуто профілі санаторіїв. При визначенні профілю санаторію враховується його географічне положення, наявність природних курортних факторів і медичного персоналу. Як результат, потреба в лікуванні, рекреаційному відпочинку в умовах підвищеного забруднення навколишнього середовища, демографічного та штучного стресу, економічної кризи та військової агресії росії проти України відчувається всіма, незалежно від місця розташування та умов життя. Таким чином, санаторно-курортне оздоровлення та лікування охоплює всі верстви населення.

3. Розглянуто питання розвитку закладів санаторно-курортного господарства в дослідженнях науковців. Проаналізовано сім наукових статей, що опубліковано у наукових фахових виданнях України та наведені у вільному доступі в мережі Інтернет. Значна увага розвитку санаторно-курортного господарства України почала приділятися з 2009 року, що можна пояснити активним розвитком лікувально-оздоровчого туризму та введенням реформ у медичній сфері держави. Можемо зазначити, що українські науковці приділяють значну увагу розвитку санаторно-курортного господарства України, його просторовому розміщенню, активно досліджують наявний рекреаційно-туристичний потенціал регіонів країни, перспективи його розвитку, тощо.

4. Наведено особливості інформаційного забезпечення просування санаторно-курортних продуктів. Для ухвалення управлінських рішень фахівці санаторно-курортного господарства можуть звертатися до різних підсистем загально організаційної системи інформації. Основними напрямками досліджень у галузі просування санаторно-курортного продукту є: вивчення характеристик споживачів; вивчення санаторно-курортного продукту; вивчення ринку санаторно-курортних послуг; аналіз каналів розповсюдження інформаційних повідомлень; контроль ефективності рішень в галузі просування. Інформаційна підтримка розглядається як самостійна професійна діяльність виробників, споживачів або посередників в санаторно-курортній діяльності, спрямована на реалізацію інформаційних стратегій, створених відповідно до їх власними інтересами, цілями, відносинами і конкретними цільовими установами.

5. Розглянуто санаторно-курортні ресурси країни. Україна забезпечена родовищами мінеральних вод, серед яких слід виділити природні столові, лікувальні мінеральні води без специфічних компонентів та властивостей, лікувальні мінеральні води з умістом специфічних компонентів. Лікувальна мінеральна вода – це вода, що містить високі концентрації певних мінеральних (не органічних) компонентів і газів і має фізичні властивості (радіоактивність,

температура, реакції навколишнього середовища тощо). Це вода природного походження. Це визначає терапевтичний вплив на організм людини і відрізняється «в різному ступені від впливу прісної води». Серед пелоїдів в Україні є родовища сульфідних мулових лікувальних грязей та торфових лікувальних грязей. Щодо просторового розподілу цих природних лікувальних ресурсів, бачимо, що він є нерівномірним. Найбільш забезпеченими є західні та південно-західні регіони України: курортні зони Карпатських гір та узбережжя Чорного й Азовського морів.

6. Охарактеризовано стан закладів санаторно-курортного господарства України в умовах військового часу. Державна служба статистики в умовах військового часу не оприлюднює офіційні данні про стан санаторно-курортного господарства. Це можемо пов'язати із закладами санаторно-курортного господарства, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, які постраждали в результаті збройної агресії росії проти України, які є непридатними для функціонування і потребують реконструкції, тому для аналізу стану санаторно-курортного господарства нами обрано часовий проміжок 2019-2021 років. Тенденція до зменшення абсолютно всіх типів закладів санаторно-курортного господарства є очевидною через анексію Автономної Республіки Крим, якій функціонувало досить багато закладів санаторно-курортного господарства, а компанії відправляли своїх співробітників за профспілковими путівками на оздоровлення та лікування; аналогічна ситуація склалась у Донецькій, Луганській, Запорізькій, Сумській, Харківській, Херсонській, Миколаївській областях України, які постраждали від ракетних атак росії та є прикордонними, що не дозволяє безпечно для громадян використовувати весь лікувально-оздоровчий потенціал місцевості.

7. Охарактеризовано проблеми розвитку закладів санаторно-курортного господарства України та шляхи їх вирішення. Серед проблем виділено скорочення державного фінансування закладів санаторно-курортного господарства через нестабільну військово-політичну та економічну ситуацію в країні; більшість санаторно-курортних закладів України були побудовані у

1980-1990 роках і потребують модернізації; незаконна практика використання матеріально-технічної бази санаторно-курортних закладів, що виникла в результаті відсутності чіткого регулювання діяльністю санаторно-курортним господарством; тощо. Серед визначальних факторів, які призведуть до покращення функціонування закладів санаторно-курортного господарства України виділено: створення глобального інформаційного простору (Інтернет) і принципово нових засобів комунікації, включення санаторно-курортного продукту України до міжнародного ринку лікувального туризму, популяризація англійської мови як мови міжнародного спілкування, підвищення рівня життя та зайнятості населення, тощо.

8. Надано характеристику курортному готелю Bartolomeo Best River Resort. Розташування готельно-ресторанного комплексу є дуже вигідним, поряд знаходиться річка Дніпро та облагороджена набережна з великою кількістю різних кафе, ресторанів, кав'ярень. Bartolomeo Best River Resort охоплює 6,5 га прибережної паркової території, яка одночасно може вмістити більше двох тисяч гостей. Зазначимо, що і місцеві жителі, і туристи полюблять відпочивати та оздоровлюватись у даному комплексі. Номерний фонд готельно-ресторанного комплексу включає наступні типи номерів: стандарт, стандарт плюс з видом на природу, стандарт плюс з видом на річку, напівлюкс з видом на природу, напівлюкс з видом на річку, економ-апартаменти з видом на природу, економ-апартаменти з видом на річку, люкс-студія, апартаменти.

9. Надано пропозиції використання глобальних інформаційних ресурсів для просування продукту курортного готелю. Пропонуємо готельно-ресторанному комплексу Bartolomeo Best River Resort наступні способи здійснювати інтерактивний обмін інформацією із споживачами: конференції та веб-форуми; зворотні виклики та форми замовлень; інтернет-месенджери (включаючи Viber, Telegram); системи електронних платежів; опитування; інтерактивний 3D тур готельно-ресторанним комплексом; соціальні медіа; електронна пошта; мультимедійні хостинги, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bartolomeo Best River Resort. URL: <https://bartolomeo.com.ua/>
2. Архієреєв С., Баранова В., Варава К. Розвиток бальнеологічного туризму в Україні. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2019. Вип.9. С. 153–163.
3. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: ВЦ КНУ, 2001. 395 с.
4. Борулько Н.М. Сучасний стан та перспективи розвитку санаторно-курортного комплексу України. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2014. № 8. С. 10–15.
5. Влащенко Н.М. Соціально-економічний механізм розвитку санаторно-курортного комплексу регіону: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.05. Харків, 2009. 20 с.
6. Волкова І. І., Лось Ю. О. Розвиток санаторно-курортної діяльності в Карпатському регіоні. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2017. Вип. 6. С. 143–152.
7. Курортологія: історичні, організаційні та клінічні аспекти: монографія / В. С. Килівник, О. В. Гладкий, А. О. Голяченко, Ю. Й. Рудий, І. В. Руда / за заг. ред. В. С. Килівника. Київ : Вид-во «Центр учбової літератури», 2021. 232 с.
8. Галасюк С. С. Сучасний стан розвитку санаторно-курортної бази України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 15. С. 197-202. URL: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/39.pdf>
9. Гальків Л. І., Кулиняк І. Я., Гербут М. В. Санаторно-курортна діяльність: ринок послуг санаторіїв у регіонах України. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Проблеми економіки та управління. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2017. № 873. С. 18–

26.

10. Герасименко Т., Олійник А., Дідусь А. Стратегічні пріоритети розвитку санаторно-курортної сфери України. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 58. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-18>

11. Влащенко Н. М. Управління курортами : навч. посібник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 226 с.

12. Грязелікувальні курорти. URL: <https://nesterhouse.com.ua/articles/gryazelikuvalni-kurorti/>

13. Кравець О. М., Рябєв А. А. Курортологія : підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 167 с.

14. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

15. Віндюк А. В., Гурова Д. Д., Корнієнко О. М. Рекреалогія та курортна справа : Навчальний посібник для студентів спеціальностей «Готельно-ресторанна справа», «Туризм». Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 268 с.

16. Жидяк О. Р., Вівчарук О. М., Фурсіна О. В. Тенденції розвитку санаторно-курортного комплексу: напрями змін та фактори впливу. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2018. Вип. 5. С. 3–6.

17. Про курорти : Закон України від 05.10.2000 № 2026-III (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>

18. Коваленко Н.М. Прогнозування розвитку санаторно-курортної діяльності в Україні. Схід. 2019. № 8. С. 25–29.

19. Коваленко Н.О. Аналіз ринку санаторно-курортних послуг України. Економіка харчової промисловості. 2015. Т. 7, Вип. 4. С. 21–27.

20. Ковач М. Й. Інноваційний розвиток санаторно-курортного господарства регіону: проблеми і ризики. *Економіка та держава*. 2013. № 6. С. 43–45.

21. Майстро С. В., Домбровська С. М. Особливості державного управління рекреаційним туризмом України : монографія. Харків, 2017. 198 с.

22. Мальська М. П., Малога Л. А., Масюк Ю. О. Міжнародний курортний спа-менеджмент : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 272 с.
23. Стафійчук В. І. Рекреалогія : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ ПЛЮС, 2017. 428 с.
24. Чир Н.В. Рекреаційна географія : навч-метод. посіб. Мукачево : вид-во Дишкант С.Я., 2019. 156 с.
25. Лисак Г., Рибак С., Качмар Н., Кректун Б. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посіб. Л.: ЛНАУ, 2017. 128 с.
26. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: навч. посіб. К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
27. Мазаракі А. А., Ведмідь Н.І. Санаторно-курортні та оздоровчі підприємства: структурні параметри розвитку. *Економіка розвитку*. 2013. № 3. С. 51–55.
28. Мальська М.П., Пандяк І.Г., Занько Ю.С. Організація готельного обслуговування : підручник. Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка. Київ : «Знання», 2011. 366 с.
29. Мельник І.М. Стан, проблеми та перспективи розвитку санаторно-курортних та оздоровчих засобів розміщення в Україні. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2021. №1. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/tourism/article/view/892>
30. Мороз С.Р., Феленчак Ю.Б. Сучасні тенденції розвитку санаторно-курортного господарства у туристичному комплексі України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. Т. 30(69), №4(2). С. 99–104.
31. Господарське право : навч. посібник / укл. А. А. Бутирський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с.
32. Правознавство : навч. посібник для здобувачів вищої освіти неюридичних спеціальностей / кол. авт.; за заг. ред. к.ю.н., доц. Т.М. Лежневої. Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2021. 204 с.
33. Бойко З.В., Горожанкіна Н.А., Горб К.М. Methods of tourist resources

evaluation as a component of tourism organization. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія : Географія. Тернопіль : СМП «Тайп». №1. Вип. 48. 2020. С. 70–77.

34. Горожанкіна Н.А., Бойко З.В., Корнєєв М.В. Теоретичні підходи до оцінки рекреаційних ресурсів як основи формування рекреаційних комплексів країни. *Держава, галузі, підприємства, бізнес: реалії і тенденції економічного, інформаційного та технічного розвитку: монографія* / за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. Дніпро : Пороги, 2020. С. 223–244.

35. Гурова Д. Д., Шморгуєнко Є. О. Рекреаційна географія : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 110 с.

36. Основи правознавства : навч. посіб. для здобувачів освіти неюрид. спец. / уклад.: Світлана Євгенівна Булавіна, Юрій Петрович Крисюк, Ольга Михайлівна Юхимюк; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. М. Яцишина. 3-тє вид., зі змінами та доповн. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 196 с.

37. Правове регулювання туристичної діяльності : навчальний посібник; укладачі : О. Д. Король, Т. Д. Скутар, Н. П. Аніпко, О. В. Руденко. Чернівці : Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету, 2022. 232 с.

38. Правознавство : навчальний посібник, за заг. ред. С. В. Петкова. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.

39. Правознавство : навч. посіб. / М. М. Пендюра, О. Я. Лапка, А. Л. Калінюк та ін. К. : 7БЦ, 2022. 548 с.

40. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 344 с.

41. Клапчук В.М., Мельник Н.В., Мендела І.Я. Курортна справа : організація, територіальне планування, система управління: підручник. Івано-Франківськ, 2023. 291 с.

42. Сазонець І. Л., Вівсянник О.М., Баб'як О.В., Бурачик А.І. Курортна справа. Навчальний посібник. Рівне : Волин. обереги, 2024. 300 с.
43. Герасименко Т., Олійник А., Дідусь А. Стратегічні пріоритети розвитку санаторно-курортної сфери України. *Економіка та суспільство*. Вип.58. 2023. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-18>
44. Татаринцева А.С. Управління підприємствами туристичної сфери з використанням сучасних інформаційних технологій. *Вісник Запорізького національного університету*. 2011. № 1 (9). С. 148–153.
45. Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології Міністерства охорони здоров'я України. URL: <https://kurort.gov.ua/oficijnyj-vebsajt/>
46. Управління сучасним готельним комплексом: Навчальний посібник / За ред. члена-кор. НАН України, д.е.н., професора Дорогунцова С.І. Київ: «Ліра-К», 2005. 520 с.
47. Цимбала О. Термальні води Закарпаття як складова туристичного продукту (на прикладі турів компанії Відвідай). *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм*, 2020. № 3(2). С. 185–195.
48. Заваріка Г. М. Курортна справа : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 264 с.
49. Парфіненко А. Ю., Волкова І.І., Щербина В.І. Проблеми та перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні (у порівнянні з країнами Центральної Європи). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2018. Вип. 7. С. 130–135.
50. Ярьоменко С.Г., Мартинова Н.С., Козловський Р.С. Тенденції розвитку санаторно-курортного господарства Одеської області. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 55(2). С. 37–45.

ДОДАТКИ

Додаток А

Рисунок А.1 – Генетична класифікація курортів

Джерело: складено автором на основі [22]